

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ

Fakulta veřejných politik v Opavě

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Opava 2021

Klára Homolová

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ

Fakulta veřejných politik v Opavě

Ústav pedagogických a psychologických věd

Klára Homolová

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální patologie a prevence

Vrstevnické vztahy adolescentů se zaměřením na komunikaci
Peer relationships of adolescents with a focus on communication

bakalářská práce

Opava 2021

PhDr. Vladimíra Kocourková, Ph.D.
vedoucí BP

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá problematikou vzájemných vztahů u vybrané skupiny adolescentů se zaměřením na komunikaci, především u žáků středních škol. Cílem teoretické části je operacionalizovat základní pojmy související s tématem (adolescence, komunikace, zátěž a jiné) a charakterizovat samotná klíčová témata (např. rizika spojená se sociálním vyloučením a způsoby komunikace). Cílem praktické části je zjištění charakteru vzájemných vztahů v komunikaci u vybrané cílové skupiny.

Klíčová slova

Adolescence, komunikace, identita, vrstevnické vztahy, přátelství, erotické vztahy, komunikační média, trendy.

Abstract

The bachelor thesis deals with mutual relationships of chosen group of adolescent focused on communication of high school students. The goal of the theoretical part is to operationalize basic words connected with the topic (adolescence, communication, strain etc.) and characterize the key words (e.g. risks connected with social exclusion and ways of communication). The goal of the practical part is to find the characteristics of mutual relationships in communication of the chosen target group.

Keywords

Adolescence, communication, identity, peer relationship, friendship, erotic relations, communication media, trends.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Akademický rok: 2021/2022

Zadávací ústav:	Ústav pedagogických a psychologických věd
Studentka:	Klára Homolová
UČO:	40792
Program:	Specializace v pedagogice
Obor:	Sociální patologie a prevence
Téma práce:	Vrstevnické vztahy adolescentů se zaměřením na komunikaci
Téma práce anglicky:	Peer relationships of adolescents with a focus on communication
Zadání:	Bakalářská práce se zabývá problematikou vzájemných vztahů u vybrané skupiny adolescentů se zaměřením na komunikaci, především u žáků středních škol. Cílem teoretické části je operacionalizovat základní pojmy související s tématem (adolescence, komunikace, zátěž a jiné) a charakterizovat samotná klíčová témata (např. rizika spojená se sociálním vyloučením a způsoby komunikace). Cílem praktické části je zjištění charakteru vzájemných vztahů v komunikaci u vybrané cílové skupiny.
Literatura:	1. HARTL, Pavel a HARTLOVÁ, Helena. Velký psychologický slovník. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-686-5. 2. HURST, Bernice. Encyklopedie komunikačních technik. Praha: Grada, 1994. ISBN 80-85424-40-1. 3. MACEK, Petr. Adolescence. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-747-7. 4. MIKULÁŠTÍK, Milan. Komunikační dovednosti v praxi. Praha: Grada, 2003. ISBN 80-247-0650-4. 5. SIEGEL, Daniel J. Rozbouřený mozek: dospívání, teenageři a jejich výchova. Praha: Stanislav Juhaňák - Triton, 2016. ISBN 978-80-7553-040-0. 6. SMOLÍK, Josef. Subkultury mládeže: sociologické, psychologické a pedagogické aspekty. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2017. ISBN 978-80-7509-498-8. 7. ŠEVČÍKOVÁ, Anna a kolektiv. Děti a dospívající online – Vybraná rizika používání internetu. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5010-1. 8. TYRLIK, Mojmír. Zátěž v adolescenci. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-6042-5. 9. VAŠUTOVÁ, Mária, PANÁČEK, Michal a kolektiv. Mezi dětstvím a dospělostí: vybrané kapitoly z psychologie adolescence. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2013. ISBN 978-80-7464-125-1. 10. VYBÍRAL, Zdeněk. Psychologie komunikace. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-387-1.
Vedoucí práce:	PhDr. Vladimíra Kocourková, Ph.D.
Datum zadání práce:	2. 7. 2020

Souhlasím se zadáním (podpis, datum):

.....
vedoucí ústavu

Čestné prohlášení

Tuto práci jsem vypracovala samostatně, veškeré literární prameny a informační zdroje, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použitých informačních zdrojů. Prohlašuji, že elektronická verze práce je shodná s verzí tištěnou. Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce a zveřejněním její elektronické verze na počítačích v Univerzitní knihovně Slezské univerzity v Opavě podle Pravidel o způsobu zveřejňování závěrečných prací na Slezské univerzitě v Opavě v platném znění.

.....

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce doc. PhDr. Vladimíře Kocourkové, Ph.D. za její cenné rady, připomínky a věnovaný čas.

Obsah

Úvod.....	9
1 Adolescence.....	10
1.1 Raná adolescence	10
1.2 Pozdní adolescence	11
1.3 Identita.....	11
1.4 Emocionalita	11
1.4.1 Emoční inteligence	12
1.4.2 Duševní zdraví.....	12
2 Vztahy adolescentů.....	14
2.1 Sociální postoje	15
2.1.1 Přátelství.....	15
2.1.2 Partnerství a erotické vztahy	16
2.2 Psychická frustrace a osamělost.....	17
3 Komunikace.....	19
3.1 Neverbální komunikace	20
3.2 Verbální komunikace	21
3.3 Motivace ke komunikaci	21
3.4 Komunikační média adolescentů	22
3.4.1 Sebe-odkrývání na online sociálních sítích.....	23
3.4.2 Sexting.....	23
4 Praktická část.....	25
4.1 Metodologie výzkumu	26
4.2 Vyhodnocení dotazníků	27
4.3 Shrnutí výsledků.....	69
Závěr	73
Seznam použitých informačních zdrojů.....	75
Seznam obrázků	79

Seznam tabulek	80
Seznam příloh	82
Přílohy	1

Úvod

Tématem této bakalářské práce jsou vrstevnické vztahy adolescentů se zaměřením na komunikaci. Pro mnoho lidí je pojem komunikace automatickou aktivitou a běžně jí nepřikládají velkou váhu. Komunikace jako taková nás provází celý život již od útlého dětství. Je nezbytnou součástí všeho dění okolo nás, od různých pohledů, dotyků, po získávání a výměnu informací. Může mít na nás jak pozitivní, tak negativní dopad. Autorka si proto vybrala věkovou skupinu adolescentů, u kterých se formuje identita, první autonomní socializační vazby a pro něž má komunikace vyšší osobní váhu. Otázkou je, do jaké míry současní adolescenti považují komunikaci mezi svými vrstevníky za důležitou?

Cílem této bakalářské práce je zjistit, jak se liší míra vnímání vzájemné komunikace vrstevníků mezi žáky vyššího stupně základních škol a studenty středních škol. Celá práce je rozdělena do dvou tematických okruhů na část teoretickou a praktickou.

Teoretickou část charakterizují základní témata, jako jsou komunikace, vývojové období adolescence a její zásadní vlivy na osobnost dospívajícího, vrstevnické vztahy a možnosti socializace. Téma vrstevnických vztahů adolescentů je obsáhlé a do jisté míry dobově proměnlivé, a tak autorka této práce poskytne pouze seznámení s touto problematikou.

Praktická část se věnuje získávání dat a zjišťování charakteru vzájemných vztahů v komunikaci u vybrané cílové skupiny a porovnání subjektivních odpovědí respondentů. Pro tyto účely bylo provedeno kvantitativní šetření formou dotazníku a škály Likertova typu. Dotazník se skládá z 27 otázek a prozkoumává velikost vzorku o počtu 413 respondentů, ve věku 13 až 19 let.

1 Adolescence

V české literatuře je považována adolescence za fázi mezi pubescencí a ranou dospělostí. Poprvé se projevuje příchodem sekundárních znaků pohlavního vývoje a dovršením pohlavní zralosti. Dále se uceluje osobnost jedince a s ní její rozumové schopnosti. Mezi ženským a mužským pohlavím nastává rozdíl v časovém propuknutí těchto znaků. U dívek adolescence nastává mezi dvanácti až osmnácti lety a u chlapců mezi čtrnácti až dvaceti lety. V anglické literatuře rozumíme pod pojmem adolescence kompletní dospívání jedince včetně u nás používaného termínu puberta, tzn. období pubescence. V tomto období se jedinec projevuje psychickou a sociální zralostí. Osoba s psychickou zralostí má vyhraněné zájmy a názory, rozumově a duševně se vyvíjí. Utváří se sebeúcta, sebevědomí a stabilizují se emoce. Jedinec je schopen se sám rozhodovat a přebírat odpovědnost. Díky sociální zralosti se formuje jeho postoj, který je vázán na dané společenské normy. Určitou část adolescentů označujeme jako mladistvé. Tato skupina zahrnuje jedince ve věku od patnáctého do osmnáctého roku, kteří jsou již trestně odpovědní (Hartl, Hartlová, 2010).

Celé období adolescence lze pojímat jako proměnu, jak po stránce emoční, tak tělesné a sociální. S hormonálními změnami, které na jedince vnitřně působí, zraje v tomto adolescentním období také prefrontální kůra mozková a postupně se tak proměňuje architektura mozku. Proto se dospívající mohou jevit jako nevyzrálí (Siegel, 2016).

1.1 Raná adolescence

Raná neboli časná adolescence se projevuje většinou ve věkovém období od 11 do 14 let. Můžeme pozorovat zvýšený zájem o opačné pohlaví především mezi vrstevníky (Vašutová, 2013 in Vašutová, Panáček a kol., 2013).

V tomto prvotním vývojovém stádiu jedince nastávají individuální změny, jež jsou ovlivněny geneticky. Tělo se plně vyvíjí a objevuje se schopnost rozmnožování. Všeobecně se však mění veškeré složky v těle od fyzických přes osobnostní až po sociální a transcendentální. Sebepojetí je výrazně ovlivněno tělesnými změnami, které mohou směřovat k úbytku dosavadních jistot a jedinec je nucen hledat svou novou stabilitu (Vágnerová, 2000 in Dolejš a Orel, 2017).

Jakmile se projevuje již zmíněná reprodukční schopnost, dá se hovořit o tzv. střední adolescenci. Ta se projevuje většinou ve věkovém období od 13 do 16 let (Vašutová, 2013 in Vašutová, Panáček a kol., 2013).

1.2 Pozdní adolescence

Pozdní neboli vrcholná adolescence se projevuje většinou ve věkovém období od 15 do 22 let (Vašutová, 2013 in Vašutová, Panáček a kol., 2013).

Toto druhotné vývojové stádium jedince je označováno jako vlastní adolescence. Zde je rozhodující dosažení plné pohlavní zralosti, která je spjata se schopností počít potomka a přivedením jej na svět. Všestranně se mění psychika a sociální role, které navazují na zásadní změny z předešlého vývojového stádia. Postavení dospívajícího se mění jak v rodině, tak i ve společnosti díky dosažení určitého vzdělání a nástupu plnoletosti, tedy právní zletilosti. V tomto období je obzvlášť kladen důraz na fyzickou sílu a atraktivitu, které jsou nyní hodnoceny společností vysoce (Vágnerová, 2000 in Dolejš a Orel, 2017).

1.3 Identita

Erikson (1968, in Macek, 2003) popisuje, že proces nalézání své identity je jeden z vývojových úkolů období adolescence. V nynější době je tento proces vnímán jako cesta na celý život.

Dnešní adolescenti 21. století již nevnímají období dospívání tak kriticky oproti jejich předešlé generaci. Vnímání z potýkání se s krizemi, konflikty s autoritami a sociálními normami se většinou proměnilo na jakýsi volný meziprostor pro dozrávání. Tvorba vlastní identity je složena z mnoha vrstev, které se promítají v různých časových obdobích a různě se také prolínají (Macek, 2003).

Důležitou složkou identity je také uvědomění si své ženské či mužské role, jež jsou rozlišné a mají podstatnou roli v partnerských vztazích. Rozdíly v nalézání své identity se projevují i po stránce rodové. U dívek se projevuje dominantněji vnitřní konflikt mezi upřednostněním založení rodiny či budováním kariéry, kdežto u chlapců je znatelnější důraz na profesní stránku jejich života. Taktéž intenzivněji řeší politické zaměření. Dalším rozdílem je náboženské vyznání či souhrn jednotlivých vidin, úsudků a hodnot, na které kladou dívky větší důraz než chlapci. Pro dívky je totiž mnohem podstatnější svou identitu stabilizovat (Vašutová, 2013 in Vašutová, Panáček a kol., 2013).

1.4 Emocionalita

Emocionalitou se rozumí prožívání doprovodu pocitů, jako poměrně trvalé součásti vztahů k sobě samému, či sociálních vztahů (Hartl, Hartlová, 2010).

Adolescenti jsou více emočně vázáni na své vrstevníky, jelikož se stávají ve všech směrech autonomními. Vyšší míra vědomí „sebe“ je doprovázena častou proměnou nálad, většinou negativního charakteru a je směřována jak k jeho osobě, tak okolí. Tato častá proměna je mnohokrát neočekávaná a nežádoucí i u samotného jedince, který se ji v rámci sebereflexe snaží pochopit. Navíc je toto bouřlivé období spjato s hormonálními změnami. Emoční labilita se v adolescenci projevuje častěji u mužského pohlaví nežli u ženského. Není však pravidlem, že by tyto projevy byly přítomny u všech adolescentů ve stejné vývojové fázi, jsou tedy individuální a typologické rozdíly jedinců mají většinou navrch nad věkovými (Vašutová a Moravec, 2013 in Vašutová, Panáček a kol., 2013).

1.4.1 Emoční inteligence

Emoční inteligence nebo také vztahová inteligence je podstatou úspěšných sociálních vazeb a postupně se vyvíjí po celý lidský život. Existuje její číselný ukazatel tzv. emoční kvocient neboli EQ. Inteligentní jedinci mohou sice vynikat po vědomostní stránce a mít tak velký potenciál, ale mohou pozbývat inteligenci emoční. Emočně inteligentní jedinci dokáží řešit konflikty, vycházet se svým okolím a realizovat se. Disponují přehledem ve svých pocitech a umí se vžít do pocitů někoho jiného (Soudková, 2006).

Zjednodušeně můžeme mluvit o emoční inteligenci jako o lidskosti a zároveň ji tak vnímat (Mikuláščík, 2010).

1.4.2 Duševní zdraví

Duševní zdraví je považováno za jeden z důležitých aspektů zdraví adolescentů. Definice duševního zdraví byla vydána Nadací duševního zdraví (Wells, Barlow & Stewart-Brown, 2003 in Guogienė, 2018 [online]).

Školy v současné době čelí takovým výzvám, jako je nesnižující se rozsah šikany, sebevražd a vysoká míra chování dospívajících i emocionálních problémů. To vyžaduje další výzkum pozitivního vývoje dospívajících, jeho silných stránek, emocionálních a sociálních oblastí zdraví, které lze rozvíjet. Cílem výzkumu A. P. Guogienė bylo zkoumání sociálního emocionálního zdraví a empatie dospívajících se vzájemnými vztahy. Metodika výzkumu: Social and Emotional Health Survey (Furlong et al., 2014; You a et al., 2015) a Index interpersonální reaktivity (Davis, 1980). Vzorkem jejího výzkumu byli dospívající ve věku 12–18 let. Dokončený výzkum ukázal, že konstrukce emocionálního a sociálního zdraví a

silné stránky jsou spjaty s vysokou úrovní duševního zdraví, psychickou odolností a pohodou (Guogienė, 2018 [online]).

2 Vztahy adolescentů

Vrstevnické vztahy mají nevyšší význam právě v adolescentním období, byť jsou utvářeny již od raného dětství. Na adolescenty je ze strany dospělých pohlíženo jako na samostatné bytosti, a tím je vytvářen cílený tlak na jejich osoby. Požadavky dospělých jsou mnohdy neuspokojeny, dospívající se tak stávají nezodpovědnými bytostmi, na které mají kritický pohled. Mládež podle nich tráví až příliš mnoho času u bezduchých mobilních a počítačových zařízeních, uplatňují vlastní řeč a slang. Vyznačují se také pochybnými schůzkami, které mohou sklouznout k rizikovému až delikventnímu konání. U svých vrstevníků mohou nalézt pochopení, uznání, empatii a spolupráci. Důvodem, proč tomu tak je, je vrstevnická rovnocennost (Kořa, 2015 in Jedlička a kol., 2015).

Díky členům vrstevnické skupiny sdílí a čerpají jak pozitivní, tak negativní názory a postoje. Poznávají a vzájemně se dělí o povědomí trendů a vlastních idolů. Tráví s nimi čas ve škole, na kulturních akcích a dalších volnočasových aktivitách. Je podstatné, do jaké vrstevnické skupiny se dospívající dostanou, jelikož je skupina formuje. Zařazení do dané skupiny přitom může být zcela nahodilé. Rozhoduje místo bydliště, stejné zájmy, škola, na kterou dochází či shodný okruh přátel. Tato směs podmínek má vliv na výběr přátel, partnera, ale i povolání. Nejdůležitějším obdobím přizpůsobení se sociální skupině je raná a střední adolescence. Díky obměňování přiček přátel či nepřátel v okruhu dospívajícího se vyvíjí jeho vlastní autonomie (Vašutová, 2013 in Vašutová, Panáček a kol., 2013).

V tomto vývojovém období, kdy také hraje důležitou roli zpevňování vazeb ve skupině se projevuje i strach z jejího vyloučení. Dospívající budují pevné vztahy přátelského charakteru i mimo vrstevnické skupiny. Jedinec může tedy začít být kritický vůči chování členů v dané skupině. Díky přátelství mimo vrstevnickou skupinu se dokáže i vůči ní, jejím názorům či jedincům ohradit a řešit danou situaci konstruktivně. Navzdory rozepřím je zcela běžné, že tato přátelství setrvávají i do budoucích let dospělého života a mohou figurovat jako základní stavební kámen vztahů jak profesních, tak i rodinných (Vašutová, 2013 in Vašutová, Panáček a kol., 2013).

Dospívající osoba se pak pozvolna vzdaluje od své party v rámci svého dozrávání. Psychosociální potřeba sexuality začíná být jedincem vnímána a jeho protějšek se stává v jeho očích mnohdy přehnaně idealizován. Prvotní sexuální zkušenost je pro jedince podstatná a ovlivňuje zvýšení jeho sebehodnocení, čímž se blíží k dospělosti (Ptáček a Kuželová, 2013).

2.1 Sociální postoje

M. Fishbein a I. Aizen (1975, in Mikuláščík, 2010, s. 15) definovali postoje jako „naučené predispozice k celkově příznivé nebo nepříznivé reakci na daný objekt, osobu či událost.“

Pokud je situace, ve které se ocitáme pro nás novou, improvizujeme a náš postoj je nejednoznačný. Zjišťujeme tedy více informací, abychom si udělali v závěru svůj názor. Setkáme-li se s osobou, která se nás něčím dotkla, či nás urazila, zaujímáme negativní postoj vůči ní a přirozeně se jí následně vyhýbáme. Komunikace, jak již víme, má mnoho podob a pokud se jedna osoba „rozhádá“ s druhou, tvrdíme, že spolu nekomunikují. Avšak komunikace jako soubor různých kódů, neverbální a verbální oblasti, stále trvá. Výzkumy konstatují, že komunikování jedince se za přítomnosti jiných osob může měnit k lepšímu, nebo horšímu. Ovlivňujícím faktorem může být dav posluchačů, podpora okolí apod. Postoj obsahuje tři složky, a to kognitivní, afektivní a konativní. Kognitivní, tedy vlastní mínění o objektu na základě toho, co o něm vím. Afektivní neboli jaké prožívám k objektu emoce. Konativní, tedy připravenost k reagování, jednání vůči objektu. Rozlišujeme několik druhů postojů, jedná se o: mínění (názor - vyjádřen verbálně nebo mimikou); víra (citová angažovanost, iracionálnost); předsudek (iracionálnost, negativní ráz, forma agrese vůči jisté subkultuře/etnicitě); favoritismus (upřednostňování); podceňování lidí (všeobecně či na základě některé z vlastních hodnot); rasismus (negativní ráz postoje vůči jiným rasám); puerismus (nouze smyslu pro humor, nepatřičné reakce vůči tvrzením ostatních); xenofobie (obavy či nedoceňování cizinců). Je potřeba vnímat rozdíl mezi postoji a naučenými zvyky, které jsou na rozdíl od nich již zafixovanými a více automatickými reakcemi. Sympatie hrají také svou roli v zaujímání postojů. Lidé jsou většinou vlídnější k jedincům, kteří je něčím zaujmou, např. výkonem, vůní, smyslem pro humor nebo svým vzhledem. V případě, že sympatie nenalzáme, býváme méně tolerantní a ústupní (Mikuláščík, 2010).

2.1.1 Přátelství

Seltzer (1989, in Macek, 2003) uvádí, že v dospívajícím období je kladen důraz na rozlišování vrstevnických vztahů od osobitějších přátelských a partnerských poměrů.

Zajímavostí je navazování přátelských vztahů v tomto období s jedinci rozlišného věku. Přátelství je o to více rozmanitější, jelikož se sdružují lidé, kteří by si pravděpodobně v dřívějších letech neměli co říct. Dalším zajímavým faktem je, že průměrná denní doba

vzájemné komunikace tvoří až tři hodiny času, a to pouze tváří v tvář bez započítání doby strávené telefonováním a psaním si se stejnými lidmi (Soudková, 2006).

Co se týče elektronické komunikace mezi adolescenty, primárně posuzují frekvenci sdělení bez výrazného ohledu na jeho obsah. Čím častěji touto formou komunikují mezi sebou, tím více potvrzují svůj existující vztah (Vágnerová, 2005).

U dívek a chlapců narážíme na určitou rozlišnost ve funkci vztahů. Dívky dokáží ocenit inteligenci a považují za nezbytné, mít v přátelství otevřený vztah a komunikovat o všem. Důležitá je důvěra a dělit se o své pocity navzájem. Z tohoto pohledu je pro ně nejnáročnější období střední adolescence. Jsou totiž nejvíce citově zapojené do přátelských vazeb a panuje v nich největší strach z odmítnutí (Macek, 2003).

Dle Sebalda (1981) a Becka (1987) má u chlapců přátelství více kolektivnější podobu. Identifikují se především pomocí party, je pro ně důležité a prestižní být přijat skupinou. Z počátku nejsou v přátelství citově zapojení, tak jako dívky. K většímu významu emocí v přátelských vztazích dospívají v období střední až pozdní adolescence. Cení si různých sociálních dovedností, legrace, výkonů, respektu, nezlomnosti, osobitosti a otevřenosti (Sebald, 1981 a Beck, 1987, in Macek, 2003).

Coleman a Hendry (1999, in Macek, 2003) pojednávají o neobvyklém důvěrném přátelství mezi dívkou a chlapcem v období adolescence. Pokud má chlapec potřebu se důvěrně svěřovat, vyhledává spíše dívku nežli partu či přítele. Opačně tomu tak většinou není.

2.1.2 Partnerství a erotické vztahy

„Partnerské a erotické vztahy, jejich navazování a rozvoj jsou projevem psychosexuálního vývoje dospívajících. Pokud je milostný vztah dvou mladých lidí v počátečním stadiu, máme tendenci relativizovat jej a dávat mu přívlastky jako například „naivní“ či „romantický“.“ (Vašutová, 2013 in Vašutová, Panáček a kol., 2013, s. 88).

Projevuje se tím, že vyjádření zamilovanosti tohoto páru není zatím na vztahové úrovni dospělých osob. Označení „partnerský vztah“ neodpovídá tomuto vzájemnému vztahu, nýbrž tomu přikládáme podstatnější hodnotu a intenzitu (větší emoční zainteresovanost, dlouhé trvání apod.). Prvotní úsilí dospívajících navázat intimní vztahy se vyznačují krátkým trváním a častou proměnou chování. Jako označení takovýchto vztahů se ujmul anglický pojem dating neboli chození (Vašutová, 2013 in Vašutová, Panáček a kol., 2013).

U dívek jsou první schůzky v pubescenci se sexuálním obsahem uváděny dříve a mnohdy se starším protějškem. Běžně jsou krátkodobého charakteru. Pohlavní spojení s partnerem se celosvětově v průměrnosti věku snížilo a první pohlavní styky se objevují již na počátku období střední adolescence. Lloydová (1985) popisuje, že vztahy se stabilizují a jsou více partnerské v období pozdní adolescence, avšak jedná se o budování důvěry a stability jako hodnoty společenských norem nebo také setrvání ve vztahu kvůli sexuálnímu uspokojení a strachu z případných pohlavních nemocí u jiných protějšků. V rámci erotických vztahů se může projevit sexuální identita a orientace na stejné pohlaví (Macek, 2003).

2.2 Psychická frustrace a osamělost

V psychologickém pojetí se rovná psychické frustraci neblahé působení na organismus, jež je zapříčiněné neuspokojenými potřebami a představami jedince. Následnou reakcí je záplava emocí. Takové stresové zatížení, ať už intenzivní či dlouhodobé může být způsobeno vnitřními nebo vnějšími podněty (Tyrlík, 2012 in Tyrlík a kol., 2012).

Zátěž je pro vývoj a formování osobnosti žádoucí v přiměřené podobě. Mladiství mohou zátěž pociťovat náhodně, zřídka, často a její vnímání je velmi subjektivní. Projevuje se v rozličných sférách například v domácím, nebo školním prostředí, zdravotním stavu jedince či jeho okolí. Mohou se v ní prolínat různé sociální vztahy, a to rodiny, učitelů a vrstevníků. Společenské normy nebo míra podání výkonu, se mohou rovněž stát zátěží. Tím, že jedinec nenaplní očekávání sociální skupiny, pociťuje vnitřní tlak. Všeobecně platí přenášení a zrcadlení chování a postojů, které vidáme v rodině do našeho působení. Dospívající se stávají tzv. karikaturami svých rodičů na poli veřejnosti. Nedokáží však toto chování usměrňovat, aby vždy vyhovovalo společenským normám. V období adolescence je potřeba mít oporu a pochopení ze strany rodičů a pociťovat jejich zájem. Pokud tomu tak není, o to více jsou dospívající pohnuti k vyhledávání uspokojování těchto potřeb ve vrstevnických skupinách (Sýkorová, 2012 in Tyrlík a kol., 2012).

Timulák (2015, in Poláčková Šolcová, 2018) uvádí stresový stav osamělosti, který zrcadlí potřebu sociálního kontaktu, obavy o nedostatečně uspokojení bezpečím, hanbu, pocit vyloučení či zavržení.

Osamělost je popisována také jako jeden z rysů osobnosti. Osamocení jedinci se stávají celkově přecitlivělými k odmítnutí, snižuje se u nich sebeúcta a prohlubuje se introverze. Dopadem je obtížné formování vztahů mezi přáteli a neúčastnění se aktivit ve

společnosti. Kriticky nahlíží nejen na sebe, ale i své okolí a negativní očekávání u nich vedou ke špatnému vnímání reakcí z okolí, které si vyloží odmítavě, byť takové být nemusí. Osamělost je rizikovým faktorem a má vliv na zdraví duševní, ale také tělesné (Tylová, Kuželová a Ptáček, 2014 [online]).

3 Komunikace

Komunikace mezi vrstevníky je intenzivnější a otevřenější (Kirwill, 2011 in Napora, 2019 [online]). To je důležité v návaznosti na problémy, které adolescenti snáze řeší s přáteli (Harris, 1998 in Napora, 2019 [online]). Udržování úzkých vztahů s vrstevníky zlepšuje pravidelné kontakty a výměnu osobních údajů, a díky tomu v otevřených vztazích existuje volnější vyjadřování a možnost vytváření užších vazeb (Ruebush, 1994 in Napora, 2019 [online]).

Pokud nejsou jedinci dostatečně komunikačně otevření a mají potíže s komunikací, může to mít různé důsledky. Vše se odvíjí od faktorů, jako je pohlaví a věk dospívajícího, jeho osobnost, kultura a prostředí, v němž byl vychován (Napora, 2019 [online]).

Hausenblas (1971, in Vybíral, 2009) charakterizoval komunikaci jako vzájemnou spolupráci na nějakém konání. Nebyl zastáncem pojmu komunikace pouze ve významu předání informace. Podobně ji definovali Beavinová a Jackson (1969, in Vybíral, 2009), jež uvádí komunikaci, která je projevem mezilidských vztahů a byť není ihned zřejmá, většinou ji zaregistrujeme a zkoumáme ji.

Jedná se o mimořádný typ chování, který je či není propojen nervovým systémem uvnitř jednání v sociálních systémech. Tento biologický a neurofyziologický pohled poukazuje na instinktivní a naučené sociální chování, jež se právě v komunikaci projevuje. Když se poprvé s někým setkáme a navazujeme prvotní komunikaci, je ovlivněna dojmy, jež se řídí nastavením našeho nitra ze zkušeností. Jinak se cítíme a chováme v rozhovoru s někým starším nežli s našim vrstevníkem. Vrstevnická spojení mohou vzbuzovat prožitek, jež bývá uschován v našich vzorcích sourozeneckých vztahů. Buďto nabádají k soupeřivosti nebo péči, touze po příteli jako po chybějícím sourozenci, obavě či tísní (Maturana a Varela, 1999 in Vybíral, 2009).

Smíšenina neverbálních a verbálních signálů je celkovou komunikací. Psychiatr David D. Burns (charakterizuje dobrou komunikaci dle otevřeného projevení svých pocitů, naslouchání a umění se vcítit do druhé osoby a upřímného postavení, a jednání vůči druhé osobě. Opak těchto procesů charakterizuje špatnou komunikaci (Burns, in Soudková, 2006).

Všeobecně platí, že má vždy nějaký význam či účel a mezi které se řadí pět hlavních:

- informovat – svěřit sdělení, dodat jiné, ohlásit apod. – má informativní funkci;

- instruovat – uvést, pochytit, poučit apod. – má instruktážní funkci (na rozdíl od funkce informativní se jedná o předání faktu s interpretací neboli perspektivní pokyn);
- pobavit – osvěžit, vzpružit, rozveselit, a to sebe, či jiné – má zábavní funkci;
- přesvědčit – změnit mínění příjemce zprávy – má persuasivní funkci;
- vyjednat – projednání zprávy, objevit shodu – nalezení společného řešení, či kompromisu – má vyjednávací, či operativní funkci (Vybíral, 2009).

Jsou i takoví lidé, jež se soustředí více na podání nežli na předání obsahu informace. Projevují se zde jisté předváděcí způsoby v jejich podání. V tomto případě by se jednalo o další dvě nezbytné funkce:

- kontaktovat se – užít si prosazení sebe u jiné osoby, vyvolání pocitu upotřebenosti ve společnosti apod. – má funkci kontaktní, či fatickou;
- předvést se – navodit efekt dojmu, předvedení, odstrašení/zalíbení apod. – má funkci sebe-prezentační (Vybíral, 2009).

3.1 Neverbální komunikace

Neverbální komunikace obsahuje vše, co je součástí slovního sdělení nebo pouze samostatné signály těla, například: postoj a gesty těla (pohyby hlavou a jinými částmi těla), mimikou (v rozdílných částech obličeje) a rozlišnými pohledy očí, výběrem vzdálenosti od druhé osoby a její změny v průběhu komunikace, dotyky, různými aspekty řeči (tón hlasu, trvání odmlčení) a různými aspekty zevnějšku (oděv, ozdoby, fyziologický vzhled) (Vybíral, 2009).

Wahlstromová (1992, in Vybíral, 2009) zařazuje také do těchto signálů chronemiku neboli naložení s časem (spěch, zrychlená řeč, pomalá řeč, nedochvilnost/dochvilnost) a zacházení s předměty (pořádkumilovnost/ nepořádek a to doma/ve škole/pracovním stole, řízení dopravního prostředku, například kola). Wahlstromová vnímá tyto signály jako tvorbu tzv. ekologie komunikace. Jistě mohou mít vícero pojetí, a to odreagování či znudění až nesoustředěnost. Jedná se o nárazové zrcadlení situace, ve které se jedinec nachází nebo jeho trvalejší rysy. Příkladem může být zmuchlání jízdenky, zakrucování a odtrhávání kousků z papíru, okusování předmětů (tužka, poutko u bundy) atd.

Každý signál neverbální komunikace nám poskytuje nějaké sdělení, nebo jej pouze odvozujeme. Ne vždy nám signály mohou být zřejmé, jelikož nejsme schopni je zcela

dekódovat. Velkou váhu zaujímají gesta. Jedná se o jediný způsob neverbální komunikace, jež zahrnují vlastní skladbu vztahů a jejich významů, můžeme tedy jimi kompenzovat mluvené slovo. Také mohou být libovolně vnímána, ale působí na naši pozornost prvořadě. Takové vyvedení z komfortní zóny se může například projevat saháním si na části těla v oblasti hlavy či límce, nebo mnutí řetízku apod. Také pohledy nám prozrazují všelicos, například nelibost, lítost nebo rozhořčení (Vybíral, 2009).

3.2 Verbální komunikace

Verbální neboli slovní komunikace obsahuje vše, co je součástí mluveného sdělení pomocí jazyka a jeho znaků. Uvádí se jak slovní komunikace mezi dvěma a více osobami, tak i samotného jedince v případě samomluvy, psaní e-mailu či nahrávky na video/diktafon (které opět shlédne produktor a sdělení se k němu vrací). Filozof John Stuart Mill v 19. století uvádí termíny denotace a konotace, jež se používají i v dnešní době. Denotace neboli porozumění slovům, znakům a symbolům nás provází při každé činnosti. Příkladem mohou být značky na vozovce. Může být postupem času proměnlivá v návaznosti na trendy nebo nový režim. Konotace je subjektivním procesem, jež je spjatý s individuálním porozuměním, připomenutím informací a spojením souvislostí. Je tedy nutné užívat tentýž jazyk k dorozumívání, ale také mít v rámci denotace vědomosti o významech jistých slov, aby se minimalizovala konotace v komunikaci a nedocházelo k matoucím výkladům (Vybíral, 2009).

Hlavní je, aby se stala komunikace obousměrnou a aktivní, ať už skrze telefonát či osobně. Jedině tak pohotově docílíme výměny názorů, objasnění nejasností a dáme najevo zájem o tvorbu či utužení komunikace, spolupráce a vztahů (Hurst, 1994).

3.3 Motivace ke komunikaci

Motivace je duševní řídicí energie, která odpovídá za započetí, regulování, udržování a harmonizování cílených projevů člověka. Motivační energie má původ v působnosti vnitřní i vnější stimulace a jejího výkladu. Mezi stimulacemi se může objevovat i touha někam patřit (Hartl a Hartlová, 2010).

Důležité situační aspekty, jež nás motivují k vyjadřování:

- dominance či soutěživost – potřeba dát najevo převahu (získat uznání, zahnat někoho „do kouta“, moralizovat, vychloubat se, excelovat);
- intimita – potřeba vyjádřit něco důvěrného – upřímné a samovolné projevení se, s častějším usmíváním se a krátkou vzdáleností osob;

- klamání – potřeba zastírat, co nechceme přiznat, či říct – rozdíl kladení důrazu na lhaní, či pravdomluvnost;
- signalizování příbuznosti či podobnosti – potřeba dát najevo uvolněnost a poukázat na komfortní zónu mezi dvěma, či více osobami;
- zaměřenost na sebe – potřeba zapůsobit, dbát na svůj vzhled dle svého uvážení, či očekávání okolí (možná přetvářka) (Vybíral, 2009).

3.4 Komunikační média adolescentů

Svět mládeže a svět médií se velmi prolíná a za poslední desetiletí se rapidně změnil díky technické vyspělosti lidstva. Pojem médiem je označení pro univerzálního zprostředkovatele mezilidské komunikace. Dříve byly preferovány různé časopisy, sledování televize či poslouchání rádia, dospívající tráví svůj volný čas na mobilních telefonech a počítačích a jsou konstantně připojeni k internetové síti. Mediální komunikaci, kde jsou zprostředkovateli technologické zdroje nazýváme sekundárním komunikačním médiem, neboť za primární komunikační médium je považován běžný jazyk. Média členíme do třech hlavních skupin, a to média tištěná, média s vysílaným signálem a média nová. Do poslední skupiny se řadí právě hojně užívaná média ve střední a pozdní adolescenci, a to datová připojení k internetu, sociální sítě, online herní portály apod. Komunikační média jsou u dospívajících stavěny na předních příčkách volnočasových aktivit. Na sociálních sítích reflektují svou osobnost zveřejňováním osobních informací, vystavováním fotografií skrze chat zasílají a přijímají zprávy, nebo videa (Vašutová a Moravec, 2013 in Vašutová, Panáček a kol, 2013).

Generace dnešních dospívajících se do doby těchto technických vymožeností přímo narodila. Mnozí z nich si ani nedokáží představit všední fungování bez mobilních telefonů a internetu. Platformy jako Google, Wikipedie a další zdroje informací jsou pro ně zcela známé a běžné. Mezi nejrozšířenější sociální síť patří Facebook, do které se běžně uživatelé registrují pod svým jménem. Ta obsahuje také Messenger, tj. aplikaci k zasílání zpráv či prostředek k videohovorům. Alternativní aplikací těchto videohovorů je také Skype. Chlapci spíše preferují hraní online her a zapojení se do virtuální reality. Existuje mnoho druhů her od logických, strategických přes dobrodružné, taktické po bojové. Některé mohou mít edukativní dopad a rozvíjet myšlení, jiné podporují u jedince agresi (Šmahel, 2014 in Ševčíková a kol., 2014).

Mezi tato média se řadí i tzv. blogy. Jedná se o webové stránky, na kterých dochází k sebe prezentaci formou psaní článků, sdílení názorů, informací, idolů, či dávání najevo sounáležitost s určitou subkulturou (Šmahel, 2014 in Ševčíková a kol., 2014).

Prokázalo se, že u počítačů tráví jedinci od střední adolescence do mladé dospělosti v průměru třicet hodin za týden. Informace, které přebírají z internetových sítí pojmají důvěryhodněji oproti srovnáním s jinými médii (Kořa, 2015 in Jedlička a kol., 2015).

Dalším komunikačním médiem poslední doby je mobilní aplikace TikTok, jejímž účelem je tvorba krátkých inspirativních a zábavných videí (TikTok [online]).

„Elektronická média se tak nesporně stala nepřehlédnutelným komunikačním prostorem a mocným socializačním prostředkem“ (Kořa, 2015 in Jedlička a kol., 2015, s. 47).

3.4.1 Sebe-odkrývání na online sociálních sítích

Derlega a kol. (1993, in Macháčková, 2014 in Ševčíková a kol., 2014) označují význam sebe-odkrývání jako prozrazování informací o sobě jiné osobě. Při komunikaci v tváři v tvář není až tak složité udržet, nebo dát najevo nutnou důvěryhodnost vůči podaným informacím.

V online prostředí se jedná o mnohem větší problém. Ačkoliv osoba sdílí danou informaci jen v okruhu úzké skupiny lidí, mohou k nim mít přístup třetí strany aplikací či osoba, jež se vydává za někoho jiného. Důvěrný kruh se tak může i nevědomě nabourat. Různé aplikace a platformy sociálních sítí přímo vybízí uživatele k tomuto sebe-odkrývání za pomoci pokládání různých otázek k doplnění či aktualizování informací o sobě samém nebo zapojováním se do různých navrhovaných skupin. Takovéto sebe-odkrývání může být i cílené a žádané jako potřeba ze strany poskytovatele informací. Byť si je jedinec plně vědom rizika spojeného se sdílením jistých informací i s lidmi, se kterými neudrží mezilidský fyzický kontakt (Macháčková, 2014 in Ševčíková a kol., 2014).

Vyhnálková (2003) popisuje virtuální komunikaci na sociálních sítích jako rizikovou, jelikož zde nedochází k reálnému přátelství kvůli absenci opravdového vizuálního kontaktu. Dospívající se lehce mohou stát zasaženými kyberšikanou, sexuálními devianty a násilníky.

3.4.2 Sexting

Sextingem se rozumí dobrovolné sdílení osobních fotografií nebo videí, které obsahují intimní partie jedince. Nepřetržité výzkumy probíhající na území České republiky

od roku 2009 prokázaly, že sexting je uplatňován zhruba u 7–9 % dospívajících ve věku od 11 do 17 let (Kopecký, Szotkowski a Krejčí, 2014 [online]).

Obrázek 1: Vizualizace důvodů pro provozování sextingu

„Výměna fotek“

„Protože jsem chtěl...“
„Aby mi poslala taky..“
„Chtěl jsem se zalíbit...“
„Protože se za sebe nestydím...“
„Bylo to pro moji holku, nikam to nedávala...“
„Bylo to pro přítele...“
„Je to můj kluk, tak proč ne?“
„Machroval jsem svalama před nějakou kočkou.“
„Byl jsem nadržený“ „Nestydím se za sebe.“
„Byl to velice dobrý kamarád, než jsem zjistila, že se skrýval pod jiným jménem a fotkou!“
„Chtěl jsem jí ho ukázat...“ „Poslal mi taky fotografii..“

Zdroj: (Výzkum Nebezpečí internetové komunikace IV, E-Bezpečí, Seznam.cz, Google.cz, 2014 in E-Bezpečí, 2014 [online] [19.4.2021]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/rizikove-jevy-spojene-s-online-komunikaci/sexting/923-pro-vlastne-deti-realizuji-sexting>).

Lenhart (2009, in Kopecký, 2014 [online]) podotýká, že sexting má mnohdy za úkol potlačit pouze znuďenost, což potvrzuje řada provedených výzkumů.

Výzkumy prokázaly, že na sexting existuje dvojitý pohled, a to že pokud jej provozují chlapci, nikterak to nemá význam, ale pokud jej provozují dívky, jsou stigmatizovány (Kopecký, 2014 [online]).

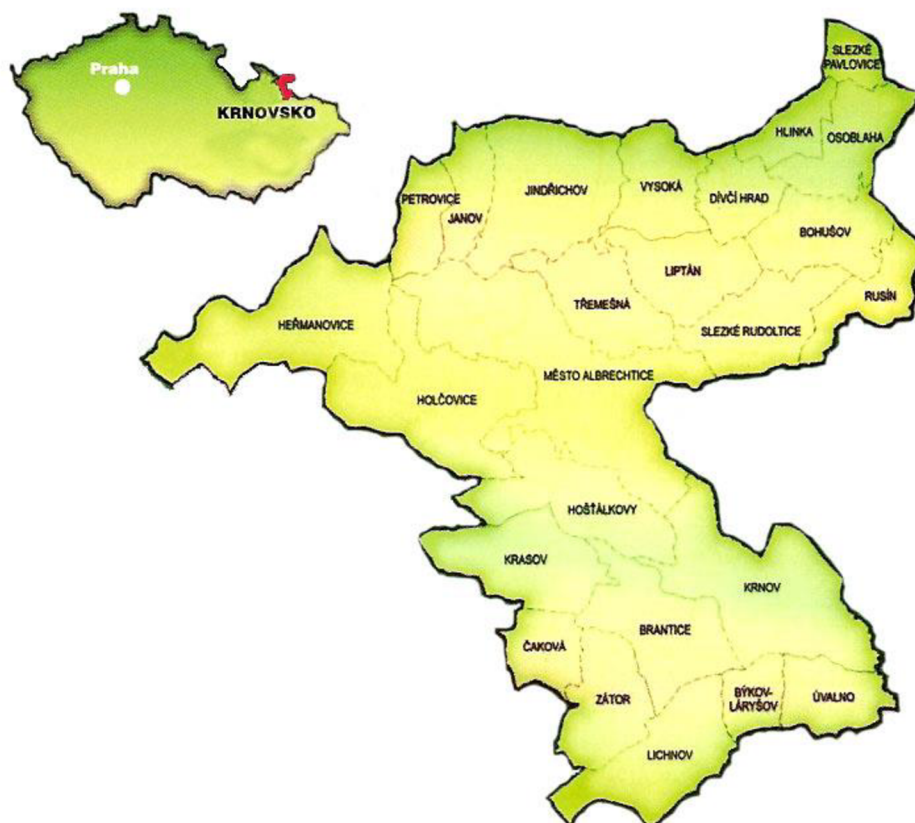
Jedním z důvodů jeho provozování je vnímání jej jako zcela běžný jev této doby. Na dospívající působí jisté vzory (časopisy, filmy, internetové profily atd.) a umocňují je v pocitu, že odhalování a sdílení intimity je v pořádku (Ouytsel 2014, Walrave 2014, Van Gool 2014, in Kopecký, 2014 [online]).

4 Praktická část

Praktická část této bakalářské práce je zaměřena na zjištění charakteru vzájemných vztahů v komunikaci u dospívajících, a to především na území Mikroregionu Krnovsko.

Mikroregion Krnovsko je výběžkem Moravskoslezského kraje na severovýchodě a spadá do severní části okresu Bruntál. Mikroregion je ohraničen na severní straně s hranicí Polské republiky. Jeho dalšími sousedy jsou okres Jeseník a Opava. Vznikl jako dobrovolný svazek 25 obcí s celkovým počtem obyvatel 43 173 lidí. Do těchto obcí se řadí: Lichnov, Býkov-Láryšov, Úvalno, Zátor, Čaková, Brantice, Krnov, Krasov, Hošťálkovy, Holčovice, Město Albrechtice, Heřmanovice, Třemešná, Slezské Rudoltice, Liptaň, Petrovice, Janov, Jindřichov, Vysoká, Dívčí Hrad, Bohušov, Rusín, Hlinka, Osoblaha a Slezské Pavlovice (Mikroregion Krnovsko [online]).

Obrázek 2: Vizualizace oblasti Mikroregionu Krnovsko

Zdroj: (Charakteristika Mikroregionu, ANDERLE studio, 2016 in Mikroregion Krnovsko, 2016 [online] [15.6.2021]. Dostupné z: <https://www.mikroregionkrnovsko.cz/mikroregion-krnovsko/>).

Cílovou skupinou se staly ročníky vyššího stupně základní školy, a to konkrétně žáci 8. a 9. tříd. Dále cílová skupina zahrnuje studenty středních škol všech tříd od 1. do 4.

ročníku. Cílem je následně tyto výsledky porovnat mezi zmíněnými dvěma skupinami respondentů.

Výzkumná otázka: Jak se liší míra vnímání vzájemné komunikace vrstevníků mezi jednotlivými žáky vyššího stupně základních škol a studenty středních škol?

4.1 Metodologie výzkumu

Jelikož bylo zapotřebí oslovit co nejvyšší počet respondentů obou výzkumných skupin, bylo tedy v praktické části této bakalářské práce využito kvantitativní měření metodou dotazníkového šetření. To probíhalo na webové stránce portálu Survio, kde byl také dotazník uzamčen před širokou veřejností, pro získání výzkumných vzorků pouze adekvátního věku.

Dotazník byl zprostředkován za pomoci elektronické pošty ředitelkám, ředitelům a zástupcům statutárního orgánu základních a středních škol, které spadají do oblasti Mikroregionu Krnovska. Dotazník byl dále zprostředkován jejich žákům a studentům za pomoci přímého odkazu na webových stránkách školy, nebo pověřenou osobou pedagogického sboru, či preventistou, jenž poskytl žákům a studentům k dotazníku přístup. Celkem byl dotazník rozeslán v dané oblasti do všech deseti základních a pěti středních škol. Pozitivní zpětnou reakci a potvrzení o poskytnutí dotazníku žákům bylo získáno celkem od pěti základních škol a třech středních škol, Vzhledem oblastnímu zaměření dotazníkového šetření nebyly oslovovány jiné střední školy za územím Krnovska pro vyvážení počtu respondentů.

V dotazníku (viz. příloha č. 1) bylo obsaženo celkem 27 otázek, z čehož bylo 26 uzavřených otázek a 1 otázka otevřená. Aby mohla být následně provedena komparace mezi dvěma skupinami respondentů, první dvě z uzavřených otázek byly zaměřené na diferenciaci pohlaví a ročníku třídy, kterou navštěvují, ať školy základní či střední. Následujících 24 uzavřených otázek bylo sepsáno dle tzv. Likertovy škály. Její charakteristikou je vyjádření míry souhlasu či nesouhlasu na dané škále. V tomto případě se jednalo o škálu vyjadřující pět stupňů jdoucích po sobě (1 - naprosto nesouhlasím, 2 - spíše nesouhlasím, 3 - je pro mě těžké se rozhodnout, 4 - spíše souhlasím, 5 - zcela souhlasím). Jednalo se o výběrové neboli selektivní polytomické otázky, což znamená povolení výběru pouze jedné odpovědi vcelku z pěti možností, všechny body obsahovaly verbální kotvy. Jejich úkolem bylo zkoumání v návaznosti na kladenou otázku respondentův postoj, zkušenost, nebo spokojenost. V poslední a jediné otevřené otázce mohli žáci a studenti volně vyjádřit svůj osobní postoj a názor, což se stalo významnou částí dotazníku. Sledovala volbu upřednostnění způsobu

komunikace mezi osobním shledáním, či přes médium internetu a také odůvodnění této volby.

Otázky číslo 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 a 23 byly volným překladem převedeny z polského standardizovaného dotazníku (viz. příloha č. 2), a to náležitě výzkumu s názvem „Skala Komunikowania się Adolescentów z Rówieśnikami (SKAR) – właściwości psychometryczne narzędzia szacującego zadowolenie z relacji z rówieśnikami“, realizovaném u polské populace dospívajících, jehož autorkou je Elżbieta Napora. Tento výzkum je dostupný na internetových stránkách portálu Polskie Forum Psychologiczne (Napora, 2019 [online]).

Z překladu samotného dotazníku polského výzkumu nebylo zcela zřejmé, jak jsou tyto otázky myšleny, konkrétně jak mají být vnímány samotnými respondenty. Například lze těžko rozpoznat, zda se v nich hovoří o blízkém příteli, či všeobecně vrstevníkovi. Zdálo se, že některé z otázek mohou být pro respondenty zmatečné. Z tohoto důvodu bylo snahou při předložení dotazníku této práce původní otázky formulovat tak, aby byly lépe srozumitelné pro samotné odpovídající a jasně a jednoduše vymezit pojem vrstevník v samotném úvodu dotazníku. K transformovanému dotazníku polského výzkumu SKAR byly přidány doplňující otázky, jež se váží k obsahu bakalářské práce, a tak její praktickou část doplňují o aplikování dalších z témat teoretické části.

4.2 Vyhodnocení dotazníků

Ze statistiky respondentů vyplývá, že dotazník otevřelo 755 lidí. Z toho proběhlo 341 otevření dotazníku buďto jako pouhé nahlédnutí, či nedokončení dotazníku. Počet úspěšně vyplněných dotazníků byl celkem 414, z toho byl jeden následně vyřazen pro uvedení odpovědi v otevřené otázce, že byl celý nepravdivě vyplněn. Celková úspěšnost vyplnění dotazníku je tedy 54,8 %. Zdrojem návštěv byl ve 100 % přímý odkaz. Výsledky dotazníkového šetření jsou znázorněny v tabulkách.

První výzkumná skupina složená z žáků základních škol, kde celkový počet vyplněných dotazníků byl v počtu 263. Druhá výzkumná skupina byla složena ze studentů středních škol, kde celkový počet vyplněných dotazníků byl v počtu 150. Dohromady se jednalo o 413 platných dotazníků.

Formulace statistické hypotézy se provádí v prvním kroku statistického testování. To znamená, že zkoumané jevy v rámci výzkumu se formulují do nulové (značená H_0) a alternativní (značená H_1) statistické hypotézy, které se pokládají proti sobě. Nulová hypotéza se rovná tvrzení, jež většinou znázorňuje nulový, aneb žádný rozdíl mezi testovanými skupinami dat. Předpoklad, že platí nulová hypotéza nastává vždy, když při statistickém testování není prokázán opak. Alternativní hypotéza vyvrací platnost tvrzení nulové hypotézy a je tedy jejím opakem. Mezi testovanými skupinami dat tedy hovoříme o existenci závislosti mezi proměnnými (Klimusová, 2013 [online]).

Pro vyhodnocení byl použit výpočet procentuálních hodnot a dále test dobré shody nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku. Vzorec pro vypočtení chí-kvadrátu
$$x^2 = \sum \frac{(P-O)^2}{O}$$
 byl však nastaven a využit v programu Microsoft Excel, a to z důvodu eliminace početních chyb.

„Smyslem testu dobré shody chí-kvadrát je ověřit, zda existují statisticky významné rozdíly mezi námi zaznamenanými četnostmi (tzv. P – pozorovaná četnost) a četnostmi očekávanými (tj. O – očekávaná četnost), někdy též nazvanými jako četnosti teoretické“ (Chráška, 2007 s. 72 in Janiš, 2014 s. 31 [online]).

Hodnota testového kritéria chí-kvadrátu byla vždy porovnána s kritickou hodnotou. Následně byl určen stupeň volnosti, a to vždy podle vzorce $f = (r-1) \cdot (s-1)$ a hladina významnosti 0,05, tedy 5 %.

„Pokud zjistíme statisticky významné rozdíly na hladině významnosti 0,05, můžeme říci, že naše riziko omylu rozhodnutí o zamítnutí nulové hypotézy je nižší než 5 %. Při hladině významnosti 0,01 je nižší než 1 %. Hladinu významnosti volíme dle závažnosti výzkumu“ (Chráška, 2007 in Janiš, 2014 s. 33 [online]).

U stanovení hypotéz nebylo primárním cílem hledat souvislosti, ale popsat vztah.

Otázka č. 1: Uveďte své pohlaví:

Cílem první otázky bylo zjistit pohlaví účastníků tohoto dotazníku. Bylo možné zaznačit pouze jednu odpověď. Tabulka níže ukazuje, jaký podíl zvolených pohlaví respondenti zastávají.

Tabulka 1: Přehled pohlaví u respondentů

Možnosti odpovědí	Respondenti	Podíl
Žena	234	56,7 %
Muž	179	43,3 %
Celkem	413	100 %

Zastoupení ženského pohlaví v dotazníkovém šetření bylo vyšší, a to v celkové hodnotě 56,7 %. Mužské pohlaví bylo zastoupeno v 43,3 %.

Otázka č. 2: Vyberte odpovídající:

Cílem druhé otázky bylo zjistit, zda účastníci dotazníku se řadí mezi žáky povinné školní docházky základní školy, tedy buďto do 8., či 9. ročníku. Nebo jsou studenty střední školy od 1. do 4. ročníku. Tabulka níže ukazuje, jaký je podíl zvoleného věkového zařazení, dle ročníku studia u respondentů.

Tabulka 2: Přehled věkového zařazení u respondentů dle ročníku studia

Možnosti odpovědí	Respondenti	Podíl
Student/ka ZŠ – 8. ročník	141	34,1 %
Student/ka ZŠ – 9. ročník	122	29,5 %
Student/ka SŠ – 1. ročník	45	10,9 %
Student/ka SŠ – 2. ročník	42	10,2 %
Student/ka SŠ – 3. ročník	35	8,5 %
Student/ka SŠ – 4. ročník	28	6,8 %
Celkem	413	100 %

Největší zastoupení v dotazníkovém šetření měli žáci 8. ročníku základních škol v hodnotě 34,1 %. Druhou nejpočetnější skupinou se stali žáci 9. ročníku základních škol v hodnotě 29,5 %. Studenti středních škol zastoupili celkově nižší podíl v dotazníkovém šetření. U studentů 1. ročníku 10,9 %, u studentů 2. ročníku 10,2 %, u studentů 3. ročníku 8,5 % a u studentů 4. ročníku 6,8 %.

Snižující se podíly účasti u studentů středních škol je možné přisuzovat dle zpětné vazby v rámci elektronické komunikace s vedením školy hlavně aktuální situaci, kdy studenti a pedagogové neprojevují zájem o mimořádné aktivity tohoto typu. Důvodem jsou přípravy na odborné zkoušky související se studiem na středních školách a momentální vytíženost při doplňování chybějícího učiva za předešlé studijní období.

Tabulka 3: Přehled součinu pohlaví s věkovým zařazení respondentů

Respondenti	Pohlaví		Součin žen a mužů ze stejného studijního ročníku
	Žena	Muž	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	74	67	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	49	73	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	32	13	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	33	9	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	24	11	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	22	6	28
Celkem	234	179	413

Největší zastoupení žen v dotazníkovém šetření měly žákyně základní školy v počtu 123 respondentů z celkového počtu 263 žáků základních škol. Jejich zastoupení mezi studentkami středních škol bylo v počtu 111 respondentů z celkového počtu 150 studentů středních škol.

Největší zastoupení mužů v dotazníkovém šetření měli žáci základní školy v počtu 140 respondentů. Jejich zastoupení mezi studenty středních škol bylo pouhých 39 respondentů.

Otázka č. 3: Mám přátelský vztah s některým ze svých vrstevníků.

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči existenci přátelského vztahu s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči existenci přátelského vztahu s vrstevníkem závisí.

Tabulka 4: Přehled míry vnímání existence přátelského vztahu s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	15	3	7	39	77	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	5	8	13	35	61	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	2	0	3	13	27	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	3	1	0	11	27	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	5	0	0	8	22	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	4	1	0	8	15	28
Marginální četnosti (ns)	34	13	23	114	229	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 28,663, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly ve vnímání existence přátelského vztahu s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím zvoleno v 8,2 %
(20 x zvoleno žáky základních škol a 14 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím zvoleno v 3,1 %
(11 x zvoleno žáky základních škol a 2 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout zvoleno v 5,6 %
(20 x zvoleno žáky základních škol a 3 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím zvoleno v 27,6 %
(74 x zvoleno žáky základních škol a 40 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím zvoleno v 55,4 %
(138 x zvoleno žáky základních škol a 91 x zvoleno studenty středních škol);

Otázka č. 4: Mohu diskutovat se svým vrstevníkem, se kterým mám navázaný přátelský vztah v podstatě o všem (např. mohu mu sdělovat své názory, povídat si o kamarádství a také o intimních záležitostech, školních problémech, o vážných tématech jako třeba stimulanty) bez rozpaků a pocitu hanby.

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči vnímání otevřenosti v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči vnímání otevřenosti v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 5: Přehled míry vnímání otevřenosti komunikace s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	6	9	19	48	59	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	17	14	13	31	47	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	2	5	4	12	22	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	2	4	1	13	22	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	1	4	2	9	19	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	2	3	1	8	14	28
Marginální četnosti (ns)	30	39	40	121	183	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 24,436, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly ve vnímání otevřenosti komunikace s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 7,3 %
(23 x zvoleno žáky základních škol a 7 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 9,4 %
(21 x zvoleno žáky základních škol a 17 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 9,7 %
(32 x zvoleno žáky základních škol a 8 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 29,3 %
(79 x zvoleno žáky základních škol a 49 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 44,3 %
(106 x zvoleno žáky základních škol a 77 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 5: Někdy je pro mě těžké uvěřit všemu, s čím se mi on/ona svěřuje.

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči vnímání důvěryhodnosti přijatého sdělení při komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči vnímání důvěryhodnosti přijatého sdělení při komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 6: Přehled míry vnímání důvěryhodnosti u přijatého sdělení v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	19	40	29	42	11	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	10	41	34	32	5	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	6	16	8	11	4	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	7	20	4	8	3	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	6	13	8	7	1	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	6	10	4	5	3	28
Marginální četnosti (ns)	54	140	87	105	27	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 20,762, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly v existenci důvěry v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 13,1 %
(29 x zvoleno žáky základních škol a 25 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 33,9 %
(81 x zvoleno žáky základních škol a 59 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 21,1 %
(63 x zvoleno žáky základních škol a 24 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 25,4 %
(74 x zvoleno žáky základních škol a 31 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 6,5 %
(16 x zvoleno žáky základních škol a 11 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 6: Vždy mi dobře naslouchá, když mu/jí cokoliv sděluji.

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči existenci vnímání obsahu sdělení v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči existenci vnímání obsahu sdělení v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 7: Přehled míry existence vnímání obsahu sdělení v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	8	19	22	56	36	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	7	14	25	57	19	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	1	6	2	22	14	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	2	1	7	20	12	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	1	2	2	22	8	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	2	2	2	15	7	28
Marginální četnosti (ns)	21	44	60	192	96	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 25,003, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly v existenci vnímání obsahu sdělení v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 5,1 %
(15 x zvoleno žáky základních škol a 6 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 10,7 %
(33 x zvoleno žáky základních škol a 11 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 14,5 %
(45 x zvoleno žáky základních škol a 13 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 46,5 %
(113 x zvoleno žáky základních škol a 79 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 23,2 %
(55 x zvoleno žáky základních škol a 41 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 7: Někdy se ho/jí ostýchám zeptat se na něco, co chci vědět (např. na jeho/její názory, na intimní záležitosti, školní problémy, citlivá, či vážná témata jako třeba stimulanty).

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči ostychu tázání na citlivé informace v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči ostychu tázání na citlivé informace v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 8: Přehled míry ostychu tázání se na citlivé informace v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	23	36	27	36	19	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	18	28	28	30	18	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	10	13	7	9	6	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	5	18	6	10	3	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	10	12	3	8	2	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	10	9	0	7	2	28
Marginální četnosti (ns)	76	116	71	100	50	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 27,786, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly v ostychu vůči citlivým informacím v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 18,4 %
(41 x zvoleno žáky základních škol a 35 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 28,1 %
(64 x zvoleno žáky základních škol a 52 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 17,2 %
(55 x zvoleno žáky základních škol a 16 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 24,2 %
(66 x zvoleno žáky základních škol a 34 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 12,1 %
(37 x zvoleno žáky základních škol a 13 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 8: Často mi říká věci, o kterých bychom neměli/neměly mluvit (které by si měl/měla radši nechat pro sebe, jelikož se mi zdají citlivé).

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči existenci důvěrných informací v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči existenci důvěrných informací v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 9: Přehled míry existence důvěrných informací v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	27	43	21	32	18	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	19	46	18	23	16	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	10	19	6	6	4	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	11	19	5	5	2	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	7	16	4	6	2	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	10	11	3	3	1	28
Marginální četnosti (ns)	84	154	57	75	43	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 18,59, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly v existenci důvěrných informací v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 20,3 %
(46 x zvoleno žáky základních škol a 38 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 37,3 %
(89 x zvoleno žáky základních škol a 65 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 13,8 %
(39 x zvoleno žáky základních škol a 18 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 18,2 %
(55 x zvoleno žáky základních škol a 20 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 10,4 %
(34 x zvoleno žáky základních škol a 9 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 9: Poznává, jak se cítím, aniž bych mu/jí to říkal/říkala.

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči vnímání neverbálních projevů jedince v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči vnímání neverbálních projevů jedince v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 10: Přehled míry vnímání neverbálních projevů jedince v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	14	15	25	52	35	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	13	21	27	41	20	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	3	4	6	24	8	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	2	8	7	16	9	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	2	5	5	17	6	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	2	2	4	12	8	28
Marginální četnosti (ns)	36	55	74	162	86	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 16,917, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly ve vnímání neverbálních projevů jedince v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 8,7 %
(27 x zvoleno žáky základních škol a 9 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 13,3 %
(36 x zvoleno žáky základních škol a 19 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 17,9 %
(52 x zvoleno žáky základních škol a 22 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 39,2 %
(93 x zvoleno žáky základních škol a 69 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 20,8 %
(55 x zvoleno žáky základních škol a 31 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 10: Naše konverzace mě naplňují.

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči komunikačnímu uspokojení v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči komunikačnímu uspokojení v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 11: Přehled míry komunikačního uspokojení v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	10	9	18	49	55	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	4	15	26	44	33	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	2	3	8	13	19	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	1	1	6	18	16	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	0	1	3	17	14	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	2	0	2	8	16	28
Marginální četnosti (ns)	19	29	63	149	153	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 29,925, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly v komunikačním uspokojení v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědi respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědi s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 4,6 %
(14 x zvoleno žáky základních škol a 5 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 7 %
(24 x zvoleno žáky základních škol a 5 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 15,3 %
(44 x zvoleno žáky základních škol a 19 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 36,1 %
(93 x zvoleno žáky základních škol a 56 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 37 %
(88 x zvoleno žáky základních škol a 65 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 11: Kdybych byl/byla v obtížné situaci, mohl/mohla bych mu/jí o tom říct.

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči vnímání důvěry v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči vnímání důvěry v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 12: Přehled míry vnímání důvěry v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnost (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	4	12	15	48	62	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	3	13	17	47	42	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	2	4	6	10	23	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	2	7	0	8	25	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	2	2	3	7	21	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	1	2	1	5	19	28
Marginální četnosti (ns)	14	40	42	125	192	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 30,974, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly ve vnímání důvěryhodnosti v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 3,4 %
(7 x zvoleno žáky základních škol a 7 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 9,7 %
(25 x zvoleno žáky základních škol a 15 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 10,2 %
(32 x zvoleno žáky základních škol a 10 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 30,3 %
(95 x zvoleno žáky základních škol a 30 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 46,5 %
(104 x zvoleno žáky základních škol a 88 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 12: Otevřeně vyjadřuji své pocity.

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči projevování vlastních emocí v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči projevování vlastních emocí v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 13: Přehled míry projevování vlastních emocí v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	15	31	24	40	31	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	14	35	22	30	21	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	4	10	8	12	11	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	2	11	9	11	9	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	5	7	2	7	14	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	2	4	4	10	8	28
Marginální četnosti (ns)	42	98	69	110	94	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 17,121, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly v projevování vlastních emocí v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 10,2 %
(29 x zvoleno žáky základních škol a 13 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 23,7 %
(66 x zvoleno žáky základních škol a 32 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 16,7 %
(46 x zvoleno žáky základních škol a 23 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 26,6 %
(70 x zvoleno žáky základních škol a 40 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 22,8 %
(52 x zvoleno žáky základních škol a 42 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 13: Když máme rozdílné názory (dohadujeme se) řeším to tak, že s ním/ní přestanu komunikovat (místo pokračování v hádce prostě mlčím, nebo odcházím).

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči projevování nesouhlasu s následným přerušением komunikace v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči projevování nesouhlasu s následným přerušением komunikace v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 14: Přehled míry projevování nesouhlasu s následným přerušением komunikace v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	43	43	28	17	10	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	36	36	16	25	9	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	20	15	6	3	1	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	9	18	8	7	0	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	10	15	4	6	0	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	11	10	4	1	2	28
Marginální četnosti (ns)	129	137	66	59	22	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 25,643, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly v projevování nesouhlasu s následným přerušением komunikace v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 31,2 %
(79 x zvoleno žáky základních škol a 50 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 33,2 %
(79 x zvoleno žáky základních škol a 58 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 16 %
(44 x zvoleno žáky základních škol a 32 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 14,3 %
(42 x zvoleno žáky základních škol a 17 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 5,3 %
(19 x zvoleno žáky základních škol a 3 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 14: Jsem velmi opatrný/opatrná v tom co mu/jí říkám.

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči obezřetnosti vzhledem k obsahu sdělení v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči obezřetnosti vzhledem k obsahu sdělení v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 15: Přehled míry obezřetnosti vůči obsahu sdělení v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	21	31	30	40	19	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	10	32	20	38	22	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	6	17	6	11	5	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	5	15	9	10	3	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	6	12	6	11	0	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	5	12	5	4	2	28
Marginální četnosti (ns)	53	119	76	114	51	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 24,373, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly v obezřetnosti vůči obsahu sdělení v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědi respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědi s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 12,8 %
(31 x zvoleno žáky základních škol a 22 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 28,8 %
(63 x zvoleno žáky základních škol a 58 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 18,4 %
(50 x zvoleno žáky základních škol a 26 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 27,6 %
(78 x zvoleno žáky základních škol a 36 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 12,3 %
(41 x zvoleno žáky základních škol a 10 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 15: Často říkám věci, o kterých bych se mu/jí neměl/neměla zmiňovat.

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči bezprostřednosti vzhledem k obsahu sdělení v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči bezprostřednosti vzhledem k obsahu sdělení v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 16: Přehled míry bezprostřednosti vůči obsahu sdělení v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	19	47	34	28	13	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	30	40	20	26	6	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	9	17	6	8	5	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	6	24	2	7	3	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	6	17	5	5	2	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	6	12	6	1	3	28
Marginální četnosti (ns)	76	157	73	75	32	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 27,616, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly v bezprostřednosti vůči obsahu sdělení v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 18,4 %
(49 x zvoleno žáky základních škol a 27 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 38 %
(87 x zvoleno žáky základních škol a 70 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 17,7 %
(54 x zvoleno žáky základních škol a 19 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 18,2 %
(54 x zvoleno žáky základních škol a 21 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 7,7 %
(19 x zvoleno žáky základních škol a 13 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 16: Když se ho/jí na něco zeptám, mám pocit, že dostanu upřímnou odpověď.

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči pocitu upřímné zpětné vazby v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči pocitu upřímné zpětné vazby v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 17: Přehled míry pocitu upřímné zpětné vazby v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	5	15	28	52	41	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	4	12	23	49	34	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	2	2	9	13	19	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	0	2	2	20	18	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	1	0	4	18	12	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	0	2	3	9	14	28
Marginální četnosti (ns)	12	33	69	161	138	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 25,038, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly v pocíťování upřímné zpětné vazby v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 2,9 %
(9 x zvoleno žáky základních škol a 3 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 8 %
(27 x zvoleno žáky základních škol a 6 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 16,7 %
(51 x zvoleno žáky základních škol a 18 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 39 %
(101 x zvoleno žáky základních škol a 60 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 33,4 %
(75 x zvoleno žáky základních škol a 63 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 17: Snaží se pochopit můj názor (můj postoj).

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči pocitu pochopení vzhledem k sdělované situaci v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči pocitu pochopení vzhledem k sdělované situaci v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 18: Přehled míry pocitu pochopení vůči sdělované situaci v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	3	13	31	44	50	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	5	18	30	44	25	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	3	1	7	16	18	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	1	1	7	15	18	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	0	4	6	16	9	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	0	1	3	12	12	28
Marginální četnosti (ns)	12	38	84	147	132	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 29,889, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly v pociťování pochopení vůči sdělované situaci v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 2,9 %
(8 x zvoleno žáky základních škol a 4 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 9,2 %
(31 x zvoleno žáky základních škol a 7 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 20,3 %
(61 x zvoleno žáky základních škol a 23 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 35,6 %
(88 x zvoleno žáky základních škol a 59 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 32 %
(75 x zvoleno žáky základních škol a 57 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 18: V našich diskusích se vyhýbám některým tématům.

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči vyhýbání se určitým tématům v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči vyhýbání se určitým tématům v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 19: Přehled míry vyhýbání se určitým tématům v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	36	40	22	31	12	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	18	36	22	33	13	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	13	18	5	7	2	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	9	17	4	9	3	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	10	15	2	5	3	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	10	9	3	4	2	28
Marginální četnosti (ns)	96	135	58	89	35	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 21,06, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly ve vyhýbání se určitým tématům v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 23,2 %
(56 x zvoleno žáky základních škol a 42 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 32,7 %
(76 x zvoleno žáky základních škol a 59 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 14 %
(44 x zvoleno žáky základních škol a 14 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 21,5 %
(64 x zvoleno žáky základních škol a 25 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 8,5 %
(25 x zvoleno žáky základních škol a 10 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 19: Není pro mě obtížné diskutovat s ním/ní o svých problémech.

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči důvěrnosti v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči důvěrnosti v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 20: Přehled míry důvěrnosti v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	10	15	28	45	43	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	10	19	24	40	29	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	2	9	8	11	15	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	2	4	6	13	17	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	1	4	4	15	11	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	0	2	2	7	17	28
Marginální četnosti (ns)	25	53	72	131	132	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 24,879, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly v důvěrnosti v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 6,1 %
(20 x zvoleno žáky základních škol a 5 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 12,8 %
(34 x zvoleno žáky základních škol a 19 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 17,4 %
(52 x zvoleno žáky základních škol a 20 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 31,7 %
(85 x zvoleno žáky základních škol a 46 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 32 %
(72 x zvoleno žáky základních škol a 60 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 20: Nemám žádné potíže otevřeně vyjádřit před ním/ní své všechny pocity, dokonce i ty nejhlubší.

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči otevřenosti vyjadřování pocitů v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči otevřenosti vyjadřování pocitů v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 21: Přehled míry otevřenosti ve vyjadřování pocitů v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	17	13	32	42	37	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	19	30	22	31	20	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	3	6	9	16	11	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	6	6	9	16	11	48
Student/ka SŠ - 3. ročník	5	8	5	9	8	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	2	3	2	6	15	28
Marginální četnosti (ns)	52	66	79	120	102	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 33,572, což je vyšší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Lze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými existují statisticky významné rozdíly v otevřenosti ve vyjadřování pocitů v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 12,6 %
(36 x zvoleno žáky základních škol a 16 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 16 %
(43 x zvoleno žáky základních škol a 23 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 19,1 %
(54 x zvoleno žáky základních škol a 25 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 27,6 %
(73 x zvoleno žáky základních škol a 47 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 24,7 %
(57 x zvoleno žáky základních škol a 45 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 21: Otravuje mě a chová se často mrzutě.

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči pocíťování negativního chování v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči pocíťování negativního chování v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 22: Přehled míry pocíťování negativního chování v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	51	47	18	15	10	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	47	36	23	10	6	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	15	12	9	6	3	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	21	15	2	3	1	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	14	13	4	4	0	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	13	10	2	2	1	28
Marginální četnosti (ns)	161	133	58	40	21	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 16,137, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly v pocíťování negativního chování v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 39 %
(98 x zvoleno žáky základních škol a 63 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 32,2 %
(83 x zvoleno žáky základních škol a 50 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 14 %
(41 x zvoleno žáky základních škol a 15 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 9,7 %
(25 x zvoleno žáky základních škol a 15 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 5,1 %
(16 x zvoleno žáky základních škol a 5 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 22: Cítím se dotčený/dotčená, když se na mě zlobí.

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči pocíťování ukřivdění v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči pocíťování ukřivdění v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 23: Přehled míry pocitu ukřivdění v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	26	32	35	34	14	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	18	35	27	29	13	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	6	16	9	8	6	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	3	13	10	14	2	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	6	4	6	17	2	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	8	7	9	2	2	28
Marginální četnosti (ns)	67	107	96	104	39	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 29,406, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly v pocíťování ukřivdění v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 16,2 %
(44 x zvoleno žáky základních škol a 23 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 25,9 %
(67 x zvoleno žáky základních škol a 40 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 23,2 %
(62 x zvoleno žáky základních škol a 34 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 25,2 %
(63 x zvoleno žáky základních škol a 41 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 9,4 %
(27 x zvoleno žáky základních škol a 12 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 23: Nemám pocit, že mohu před ním/ní vyjádřit své skutečné názory na některé záležitosti.

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči pocitování možnosti upřímného vyjádření názorů v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči pocitování možnosti upřímného vyjádření názorů v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 24: Přehled míry pocitu možnosti upřímného vyjádření názorů v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	42	27	30	26	16	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	28	33	23	28	10	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	19	13	5	5	3	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	13	16	6	5	2	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	11	14	2	4	4	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	14	7	2	1	4	28
Marginální četnosti (ns)	127	110	68	69	39	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 33,437, což je vyšší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Lze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými existují statisticky významné rozdíly v pocitování možnosti upřímného vyjádření názorů v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 30,8 %
(70 x zvoleno žáky základních škol a 57 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 26,6 %
(60 x zvoleno žáky základních škol a 50 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 16,5 %
(53 x zvoleno žáky základních škol a 15 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 16,7 %
(54 x zvoleno žáky základních škol a 15 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 9,4 % (26 x zvoleno žáky základních škol a 14 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 24: Velkou část dne si píšeme přes sociální sítě.

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči užívání sociálních sítí v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči užívání sociálních sítí v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 25: Přehled míry užívání sociálních sítí v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	20	38	20	35	28	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	19	37	20	31	15	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	5	11	5	15	9	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	8	9	7	11	7	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	4	14	3	10	4	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	6	7	4	9	2	28
Marginální četnosti (ns)	62	116	59	111	65	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 12,816, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly v užívání sociálních sítí v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 15 %
(39 x zvoleno žáky základních škol a 23 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 28,1 %
(75 x zvoleno žáky základních škol a 41 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 14,3 %
(40 x zvoleno žáky základních škol a 19 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 26,9 %
(66 x zvoleno žáky základních škol a 45 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 15,7 %
(43 x zvoleno žáky základních škol a 22 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 25: Přes internet si často zasiláme různé fotky a videa.

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči sdílení fotografií a videozáznamů přes sociální sítě v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči sdílení fotografií a videozáznamů přes sociální sítě v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 26: Přehled míry sdílení fotografií a videozáznamů přes sociální sítě v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 – je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	22	32	14	38	35	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	18	15	17	35	37	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	3	5	3	17	17	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	3	8	3	13	15	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	2	5	1	13	14	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	0	6	3	8	11	28
Marginální četnosti (ns)	48	71	41	124	129	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 25,455, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly ve sdílení fotografií a videozáznamů přes sociální sítě v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 11,6 %;
(40 x zvoleno žáky základních škol a 8 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 17,2 %
(47 x zvoleno žáky základních škol a 24 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 9,9 %
(31 x zvoleno žáky základních škol a 10 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 30 %
(73 x zvoleno žáky základních škol a 51 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 31,2 %
(72 x zvoleno žáky základních škol a 57 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 26: Poslal/poslala jsem někdy intimní fotku skrze internet svému vrstevníkovi, který se mi líbí, nebo s ním/ní mám hlubší přátelský/partnerský vztah.

H₀: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči sdílení intimních fotografií přes sociální sítě v komunikaci s vrstevníkem nezávisí.

H₁: Věkové zařazení respondentů v souvislosti na studovaný ročník ve školském zařízení a míra souhlasu vůči sdílení intimních fotografií přes sociální sítě v komunikaci s vrstevníkem závisí.

Tabulka 27: Přehled míry sdílení intimních fotografií přes sociální sítě v komunikaci s vrstevníkem

Respondenti	Míra souhlasu					Marginální četnosti (nr)
	1 - naprosto nesouhlasím	2 - spíše nesouhlasím	3 - je pro mě těžké se rozhodnout	4 - spíše souhlasím	5 - zcela souhlasím	
Žák/yně ZŠ - 8. ročník	105	11	10	6	9	141
Žák/yně ZŠ - 9. ročník	84	11	9	12	6	122
Student/ka SŠ - 1. ročník	26	3	4	6	6	45
Student/ka SŠ - 2. ročník	25	2	2	5	8	42
Student/ka SŠ - 3. ročník	24	1	1	3	6	35
Student/ka SŠ - 4. ročník	15	1	3	4	5	28
Marginální četnosti (ns)	279	29	29	36	40	Celková četnost n = 413

Při výpočtu chí-kvadrátu, dosáhneme hodnoty 26,1, což je nižší než kritická hodnota pro 20. stupeň volnosti (31,41) při zvolené hladině významnosti 0,05. Nelze zamítnout nulovou hypotézu a konstatujeme, že mezi proměnnými neexistují žádné statisticky významné rozdíly ve sdílení intimních fotografií přes sociální sítě v komunikaci s vrstevníkem.

Vyhodnocení podílu jednotlivých možností odpovědí respondentů v procentuálních hodnotách a numerický přehled volby odpovědí s rozdělením studentů dle typu školského zařízení:

- 1 - naprosto nesouhlasím 67,6 %
(189 x zvoleno žáky základních škol a 90 x zvoleno studenty středních škol);
- 2 - spíše nesouhlasím 7 %
(22 x zvoleno žáky základních škol a 7 x zvoleno studenty středních škol);
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout 7 %
(19 x zvoleno žáky základních škol a 10 x zvoleno studenty středních škol);
- 4 - spíše souhlasím 8,7 %
(18 x zvoleno žáky základních škol a 18 x zvoleno studenty středních škol);
- 5 - zcela souhlasím 9,7 %
(15 x zvoleno žáky základních škol a 25 x zvoleno studenty středních škol).

Otázka č. 27: Napište, jaký způsob komunikace se svým vrstevníkem upřednostňujete (osobně/přes internet) a uveďte také proč.

Tato otázka byla jako jediná otevřená, tudíž zde mohl každý žák, či student vyjádřit odpovědí svůj postoj. Z celkového počtu 413 respondentů nejčastěji zvolilo osobní způsob komunikace 168 žáků základních škol (63,88 %) a 105 studentů středních škol (75 %). Odpověď s upřednostněním způsobu komunikace přes internet byla zastoupena u 28 žáků základních škol (10,65 %) a 20 studentů středních škol (14,29 %). Objevily se však odpovědi, které popisovaly nerozhodnost ve volbě preferovaného způsobu komunikace, a to celkem u 31 žáků základních škol (11,79 %) a 14 studentů středních škol (10 %). Zbývající odpovědi nebyly zaznamenány správně, tedy nebyly adekvátně vyplněny. To se stalo celkem v 47 případech (11,38 %).

Ukázky odpovědí s upřednostněním osobní komunikace, tváří v tvář:

- „Jako příklad budu brát svoji nejlepší kamarádku... ona radši přes internet já osobně (je pak těžší se shodnout).“ (žák/yně 8. ročníku ZŠ)
- „Jenom osobně, nemám rád mluvit na dálku přes internet s někým. Jedině mluvíme na dálku, ale skoro nikdy si nepíšeme, často se setkáme na nějaké hře a mluvíme spolu přes voice chat.“ (žák/yně 8. ročníku ZŠ)
- „Upřednostňuji komunikaci s ní osobně, protože přes internet nepoznám, jaké má emoce, náladu, chování. A navíc sociální kontakt je velmi důležitý pro rozvoj osobnosti.“ (žák/yně 8. ročníku ZŠ)
- Upřednostňuji komunikaci s ní osobně, protože můžu vidět její emoce a reakce. Můžeme být vedle sebe. Můžeme se spolu smát. (žák/yně 9. ročníku ZŠ)
- „Upřednostňuji komunikaci s ní osobně, protože je pro mě lepší vidět tu osobu, ale když se nemůžeme vidět tak sem ráda za internet, že s ní můžu komunikovat pořád.“ (student/ka 1. ročníku SŠ)
- „Jsem člověk, který má radši komunikaci osobně (je to celkově takové upřímnější), ale více komunikativní jsem, když si s někým píšu přes chat.“ (student/ka 2. ročníku SŠ)
- „Upřednostňuji komunikaci osobně, protože takhle skutečně vidíte, co si ten dotyčný myslí a nemůže dlouho přemýšlet nad odpovědí. Také nemůže věci,

které říkám, zneužít tím, že si udělá screenshot naší konverzace.“ (student/ka 3. ročníku SŠ)

- „Osobně, nerada si píšu, protože mám pocit, že občas člověk nedokáže pochopit co přesně po něm chci nebo co si myslím a často to vede k nedorozumění nebo dokonce i k hádce.“ (student/ka 4. ročníku SŠ)

Ukázky odpovědí s upřednostněním komunikace přes internet:

- „Posíláme si Wholesome memes.“ (žák/yně 8. ročníku ZŠ)
- „Přes internet, protože můžeme posílat fotky a videa a je o větší sranda.“ (žák/yně 9. ročníku ZŠ)
- „Instagram hlavně protože málo kdo nemá tuto aplikaci.“ (žák/yně 9. ročníku ZŠ)
- „Přes internet, protože jsem víc otevřená a komunikativní.“ (žák/yně 9. ročníku ZŠ)
- „Upřednostňuji komunikaci přes internet, protože nerada mluvím s lidmi osobně.“ (žák/yně 9. ročníku ZŠ)
- „Upřednostňuji komunikaci s ním/ní přes internet, protože osobně se více stydím a občas mám problémy s vyjadřováním.“ (student/ka 1. ročníku SŠ)
- „Celkově mám radši přes internet – u her, když na něco koukám/koukáme, nebo prostě jen takhle trávíme čas. Většinou přes Discord u videoher, díky formě té platformy je jednoduché se do hovor připojit i více lidem. Kvůli tomu, že jsem spíše introvertní člověk, občas mám problém jít se s někým osobně setkat. Také mám kvůli své minulosti problém koukat se někomu do očí po delší dobu při konverzaci, takže mluvit přes internet je pro mě nejlepší a nejjednodušší volba.“ (student/ka 2. ročníku SŠ)
- „Upřednostňuji komunikaci přes internet, je to pro mě příjemnější, ale nebráním se ani osobní komunikaci, jelikož ta je mnohem osobitější a dá se dorozumívat i neverbálně.“ (student/ka 3. ročníku SŠ)

Ukázky odpovědí s nerozhodností výběru oblíbenějšího způsobu komunikace:

- „Nevím je mi to jedno.“ (žák/yně 8. ročníku ZŠ)
- „Mě je to úplně jedno.“ (žák/yně 9. ročníku ZŠ)

- „Je mi to vcelku jedno, většinu času se spolu bavíme přes internet, kvůli vzdálenosti bydlišť.“ (student/ka 1. ročníku SŠ)
- „Prostě jak kdy, jen tak, tiktoky.“ (student/ka 1. ročníku SŠ)
- „Jak kdy. Mám kamarády z dalekých měst, se kterými se jen tak vidět nemohu.“ (student/ka 2. ročníku SŠ)
- „Tak nějak na půl. Je dobré být s někým v kontaktu, i když zrovna není na blízku. Kolikrát je dokonce snazší se bavit o trochu kontroverznějších tématech trochu s odstupem.“ (student/ka 2. ročníku SŠ)
- „Komunikace přes internet má tu výhodu, že mohu přesně formulovat svou myšlenku, takže se s druhým lépe dorozumím, na druhou stranu osobní kontakt dokáže být intimnější.“ (student/ka 3. ročníku SŠ)
- „Preferuju obojí. Vzhledem k tomu, že většina mých vrstevníků dojíždí na školy mimo Krnov, můžeme spolu komunikovat jedinečně přes sociální sítě ale díky tomu to je pak lepší, když si přes víkend spolu vyrazíme.“ (student/ka 3. ročníku SŠ)

4.3 Shrnutí výsledků

Dotazníkové šetření probíhalo formou online odkazu a celkem se jej zúčastnilo 413 osob, z nichž 56,7 % tvořily dívky a zbývající část 43,3 % byli chlapci. Zastoupení žáků základních škol 8. ročníku bylo v hodnotě 34,1 % a žáků 9. ročníku v hodnotě 29,5 %. Celkově nižší zastoupení bylo u studentů středních škol, a to z 1. ročníku v hodnotě 10,9 % studentů, z 2. ročníku v hodnotě 10,2 % studentů, z 3. ročníku 8,5 % studentů a z 4. ročníku 6,8 % studentů. V praktické části bylo obsaženo dohromady 26 tabulek, ve kterých byly přehledně zpracována data z dotazníkového šetření.

Vzhledem k rozdílnému počtu respondentů dvou hlavních výzkumných skupin, tedy odpovídajících ze základních a ze středních škol bylo pro shrnutí výsledků potřebné zkrátit počty žáků základních škol poměrnou částí k nutnému porovnání. Na začátku dotazníku se u obou výzkumných skupin většinou projevilo očekávaný souhlas v rámci otázky existence navázaného přátelského vztahu se svým vrstevníkem. Avšak šokující bylo zjištění, že někteří z odpovídajících uváděli dokonce naprostý nesouhlas, a to jak z řad žáků základních škol, tak i studentů středních škol. Toto zjištění se týkalo celkem 34 respondentů v počtu 20 žáků základních škol a 14 studentů středních škol. Dále jsme mohli z dat vyčíst, že obě skupiny projevují otevřenost komunikace k různým tematickým okruhům mezi nimi a jejich

vrstevníkem, se kterým mají navázaný přátelský vztah. Nesouhlas byl očekáván u stejných respondentů v návaznosti na předešlou otázku, avšak zvláště u středoškolských studentů se projevila jistá obezřetnost vůči sdělovaným informacím ve směru k přátelům. Důvěra v pravdivost přijatých informací je v dospívajícím období velice ošemetná. Na jednu stranu středoškolští studenti přijímají důvěrné sdělení s ochotou jej pojímat spíše jako pravdivé, u žáků základních škol však tato stránka komunikace balancuje mezi rovinami spíše mu uvěřit a spíše mu neuvěřit. Obě výzkumné skupiny pocítují, že jim komunikační protějšky dobře naslouchají. Avšak co se týče jejich odvahy se tázat na něco, co je zajímavá u jejich vrstevníka, například na téma školních problémů, intimních i vážných témat, lze pozorovat mezi výzkumnými skupinami malý rozdíl. Žáci základních škol se spíše ostýchají ptát na tyto citlivé informace, kdežto studenti středních škol jsou ji více bezprostřednější a u konverzace tohoto typu spíše nemají problém zahájit. U obou výzkumných skupin se potvrzuje, že jejich vrstevník jim mnohdy sděluje záležitosti, u kterých mají pocit, že by neměli o nich ani mluvit a spíše by si je měl nechat pouze pro sebe. Také jsou v celku vyrovnané odpovědi v následující oblasti, kde odpovídající spíše souhlasí s tím, že jejich vrstevník, se kterým běžně komunikují již rozpozná jejich emoční rozpoložení, aniž by mu to museli napřed říct a dále, že jejich konverzace je naplňují. S touto celkovou shodou se u obou skupin projevuje plný souhlas ve vnímání důvěryhodnosti v komunikaci s jejich vrstevníkem, díky níž by se mu svěřili, pokud by se dostali do nějaké obtížné situace. Malý rozdíl zaznamenáváme u oblasti, která je zaměřená na to, zda dospívající otevřeně vyjadřují své pocity. U žáků základních škol se setkáváme se dvěma úrovněmi, a to že s tvrzením buďto spíše nesouhlasí, nebo spíše souhlasí. U středoškolských studentů je tato otevřenost vlastního vyjádření pocitů již přirozenějším jevem, přesto zde po vypočtení chí-kvadrátu stále neexistují statisticky významné rozdíly. Pokud mají se svým vrstevníkem rozdílné názory a dohadují se spolu, většinou komunikaci obě výzkumné skupiny nepřerušují, což vypovídá o pokračování v rozpoutané hádce a urputným zastáváním se svého projeveného názoru. Žáci základních škol spíše berou ohled na to, co se chystají svému vrstevníkovi sdělit a jsou tedy opatrnější, studenti středních škol jsou v této oblasti spíše neobezřetní, což souvisí se zmiňovanou vyšší mírou otevřenosti u těchto vzorků. Opět se však neseťkáváme s žádným významným statistickým rozdílem. Obě výzkumné skupiny spíše nesouhlasí s tím, že by oni sami sdělovali svým vrstevníkům záležitosti, u kterých cítí, že by o nich mluvit neměli. Kladným zjištěním je, dospívající mají pocit upřímné odpovědi, když někomu položí otázku a také, že se jejich komunikační protějšek snaží o pochopení jejich postoje k právě probíranému tématu. V diskusích s vrstevníkem ani nemají pocit, že by se některým tématům z jejich strany vyhýbali a pro obě výzkumné skupiny také platí, že neshledávají obtížným diskutovat

o vlastních problémech. Statisticky významné rozdíly jsou zaznamenány mezi skupinami po vypočtení chí-kvadrátu u tvrzení, že respondenti nemají žádné potíže otevřeně vyjádřit před svým vrstevníkem své všechny pocity, ba i ty nejhlubší. U dospívajících nepotvrdil ani pocit negativního chování jejich vrstevníka ve vzájemné komunikaci s ním, příkladem bylo časté mrzuté chování. U obou výzkumných skupin je vyrovnaná míra pocitu ukřivděnosti ve spojitosti s tím, když je na dospívajícího jeho vrstevník našťvaný. Jedna velká část žáků základních je v této souvislosti spíše souhlasí a další spíše nesouhlasí. Tento vyrovnaný jev pozorujeme i u studentů středních škol. Další statisticky významné rozdíly jsou zaznamenány mezi skupinami po vypočtení chí-kvadrátu u tvrzení, že respondenti nemají pocit možnosti upřímného vyjádření svých skutečných názorů na některé záležitosti před svým vrstevníkem. U obou skupin se setkáváme opět s vcelku vyrovnanou volbou dvou nejpočetnějších odpovědí u otázky, zda velkou část dne si píše přes sociální sítě, avšak posouzení, co je pro ně velká část dne bylo odpovídajících. Zatímco bych očekávala rozdílné vnímání času a pojmu „velká část dne“ mezi oběma skupinami, s tím že by se to i takto projevilo na výsledcích výzkumného šetření, kupodivu mezi výzkumnými skupinami byly velmi malé rozdíly. Každá ze skupin zastala na škále míry souhlasu převážně vyrovnanou volbu možností odpovědí a to jak „spíše nesouhlasím“, tak i „spíše souhlasím“. Dále jsme se dozvěděli, že přes internet si často zasílají různé fotky a videa respondenti středních škol, kdy oproti tomu druhá skupina respondentů je v zastání tohoto tvrzení početně slabší, dokonce 15,21 % z nich s ním naprosto nesouhlasí. Poslední uzavřenou otázkou jsme zjišťovali, zda respondenti někdy zaslali intimní fotografii pomocí internetu svému vrstevníkovi, který se jim líbí, nebo s ním mají hlubší citový vztah, ať už přátelského, či partnerského charakteru. Pozitivním zjištěním je, že zde odpovědělo záporně 71,86 % žáků základních škol a 60 % studentů středních škol. Avšak 5,70 % žáků základních škol a 16,67 % studentů středních škol tyto intimní materiály již někomu zaslalo. Dalších 6,84 % žáků základních škol a 12 % studentů středních škol s největší pravděpodobností tyto intimní materiály již někomu zaslali také, jelikož uváděli odpověď „spíše souhlasím“, což si můžeme vysvětlovat buďto o ostýchavosti vůči plnému potvrzení v dotazníku, nebo si odpovídající nejsou zcela jisti co vše se dá považovat za dokumentaci intimního charakteru. Takto bychom mohli smýšlet i o univerzální odpovědi „je pro mě těžké se rozhodnout“.

V poslední otevřené otázce se ověřil fakt, že komunikace tváří v tvář nese velkou váhu a potřebu pro adolescenty obou skupin. Zajímavostí je, že v některých odpovědích se přímo vyznačovala samotnými respondenty i z řad základních škol komunikace jako potřebný nástroj k rozvoji osobnosti. Dospívající potřebují mít okamžitou zpětnou vazbu,

byť mnohdy i pouze v podobě mimických projevů a gest, a to jim stačí. Chtějí mít jistotu v tom, jak jsou bráni svým okolím a zda je k nim jejich okolí také upřímné a sami si jsou vědomi, že to dokáží vyhodnotit pouze z osobního kontaktu. Někteří dokonce uváděli jisté budování vlastní jistoty skrze osobní komunikaci, jelikož mívají obavu, aby se texty psané přes internet nepřeposílali jiným lidem, či si z nich nedělali jejich vrstevníci tzv. screenshoty neboli fotografie obrazovky, kde by byla vyobrazená ona konverzace. Vnímají to jako riziko, které by se jednou proti nim mohlo obrátit. Dalším plusem pro ně je, že mají odpovědi na otázky okamžitě a nemusí na nic čekat, mají spoustu zážitků, lépe se poznají a více se společně zasmějí. Z celkového počtu 413 respondentů nejčastěji zvolilo osobní způsob komunikace 168 žáků základních škol ($\approx 63,88\%$) a 105 studentů středních škol (75%). Někteří žáci a studenti upřednostňovali samozřejmě také komunikaci přes internet. Důvody byly různé. Ti, jež je uvedli zmiňovali například, že většina blízkých vrstevníků bydlí dost daleko nato, aby se pravidelně vídali. Také že rádi komunikují na platformách, kde dostávají pocit, že není jejich příliš široký okruh vrstevníků, tudíž si vyváří soukromé skupinové konverzace v aplikaci Instagram a Tik Tok. Zasílají si různé vtipné obrázky s popisky, hlasové zprávy přes Discord anebo využívají herní portály s přístupným chatem. Vcelku je to pro ně ve většině případů zároveň zábavním prvkem. U některých odpovědí však bylo přímo uvedeno, že nedokáží v tváři v tvář plynule komunikovat a vítají tuto možnost komunikace přes internet, která jim nabízí více času na zpracování myšlenek, než na cokoli odpoví, či se na něco zeptají. Odpověď s upřednostněním způsobu komunikace přes internet byla zastoupena u 28 žáků základních škol (10,65%) a 20 studentů středních škol (14,29%).

Dotazníku se účastnili: Základní škola Žižkova Krnov, Základní škola Smetanův okruh Krnov, Základní škola Janáčkovo náměstí Krnov, Základní škola Zátor, Základní škola Jindřichov, Střední škola průmyslová Krnov, Gymnázium Krnov, Střední odborná škola dopravy a cestovního ruchu Krnov.

Závěr

Bakalářská práce se zabývala vrstevnickými vztahy adolescentů se zaměřením na komunikaci skrze pohled samotných dospívajících a zároveň byla zaměřena na žáky základních škol a studenty středních škol.

Teoretická část se věnovala charakterizováním základních témat, jako je komunikace, vývojové období adolescence a její zásadní vlivy na osobnost dospívajícího, důležitou část tvořila oblast vrstevnických vztahů a jejich tvorba, jež navazuje na možnosti komunikace v nynějším světě dospívajících.

Cíl praktické části spočíval v získání dat a zjištění, jak se liší míra vnímání vzájemné komunikace vrstevníků mezi žáky vyššího stupně základních škol a studenty středních škol na území Mikroregionu Krnovska. K naplnění uvedeného cíle bylo využito dotazníkové šetření, kterého se úspěšně zúčastnilo 413 respondentů. Vyhodnocení dotazníkového šetření proběhlo za pomoci kvantitativního měření a výpočet procentuálních hodnot. Komparace obou výzkumných skupin byla uvedena v této části bakalářské práce a můžeme tedy konstatovat, že cíl byl splněn.

V dotazníkovém šetření bylo vyhodnoceno, že oběma výzkumným skupinám je přes nejen trend dnešní doby, ale i všeobecné potřeby užívání komunikačních médií pro navázání kontaktu přes internet, milejší a zároveň i potřebnějším prvkem právě komunikace verbální, kdy se vrstevníci setkávají osobně. Jsou si zároveň vědomi, že pro správné vyhodnocení různých komunikačních situací potřebují mít zpětnou vazbu, ať už za pomoci verbálního, či neverbálního způsobu. Dále bylo zjištěno, že skupina studentů středních škol má vybudovanou již vyšší míru otevřenosti v komunikaci se svým vrstevníkem, již se příliš neostýchá a buduje se tak zde pole pro širší okruh probíraných témat a jistá forma důvěry. Bylo zjištěno že převážně studenti středních škol jsou již více tvrdošíjnější, z toho vyplývá, že i tento postoj je dále vybízí i vrstevníky k umění hájení sama sebe a jejich názoru.

Vzájemné vztahy všeobecně jsou životním prvkem, který je potřeba aktivně budovat krůček po krůčku již v rodinách a zařízeních škol, jež nesou v sobě také socializační prvek. Je důležité také se snažit chybějící socializační vazby nahradit alternativními způsoby komunikace, ať se minimalizuje úplné její vytracení v jistém okruhu lidí. Je potřeba apelovat nejen na rodiny a školy, ale také širokou veřejnost, jež je hojná na organizace tvořící programy pro veřejnost a školská zařízení. Doporučením pro tyto veřejné složky je vytvořením aktivního programu pro dospívající mládež, jež podpoří jejich setkávání a vzájemnou komunikaci, byť i krátkodobého charakteru. Častějším opakováním těchto programů zaměřených na adolescenty lze podpořit trávení aktivního volného času, jež je

vstupenkou pro častější osobní kontakt se svými vrstevníky. Důležitá je i podpora jedinců se slabšími komunikačními schopnostmi, jež je potřeba aktivně rozvíjet správným směrem. Dále je potřeba apelovat na plošné realizování preventivních programů, týkajících se bezpečné komunikace přes internet, které by mohly přinést velký efekt v nástupu vyšší míry obezřetnosti i těchto dvou věkových skupin.

Seznam použitých informačních zdrojů

1. DOLEJŠ, Martin a OREL, Miroslav. *Rizikové chování u adolescentů a impulzivita jako prediktor tohoto chování*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5252-4.
2. HARTL, Pavel a HARTLOVÁ, Helena. *Velký psychologický slovník*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-686-5.
3. HURST, Bernice. *Encyklopedie komunikačních technik*. Praha: Grada, 1994. ISBN 80-85424-40-1.
4. KOŤA, Jaroslav. Hlavní činitelé socializace. In: JEDLIČKA, Richard a kol.. *Poruchy socializace u dětí a dospívajících: prevence životních selhání a krizová intervence*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5447-5.
5. MACEK, Petr. *Adolescence*. Vyd. 2., upr. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-747-7.
6. MACHÁČKOVÁ, Hana. Soukromí a sebe-odkrývání na online sociálních sítích. In: ŠEVČÍKOVÁ, Anna a kol.. *Děti a dospívající online – Vybraná rizika používání internetu*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5010-1.
7. MIKULÁŠTÍK, Milan. *Komunikační dovednosti v praxi*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2339-6.
8. NIELSON SOBOTKOVÁ, Veronika a kolektiv. *Rizikové a antisociální chování v adolescenci*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4042-3.
9. POLÁČKOVÁ ŠOLCOVÁ, Iva. *Emoce: regulace a vývoj v průběhu života: funkce a zákonitosti emocí, sociální a kulturní souvislosti, měření*. Praha: Grada, 2018. ISBN 978-80-247-5128-3.
10. PTÁČEK, Radek a KUŽELOVÁ, Hana. *Vývojová psychologie pro sociální práci*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2013. ISBN 978-80-7421-060-0.
11. SIEGEL, Daniel J. *Rozbouřený mozek: dospívání, teenageři a jejich výchova*. Praha: Stanislav Juhaňák – Triton, 2016. ISBN 978-80-7553-040-0.
12. SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: sociologické, psychologické a pedagogické aspekty*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2017. ISBN 978-80-7509-498-8.
13. SOUDKOVÁ, Miluše. *O zdravých vztazích mezi lidmi: Přátelství a manželství*. Brno: Doplněk, 2006. ISBN 80-7239-196-8.
14. SÝKOROVÁ, Zuzana. Role volnočasových aktivit v procesu zvládnání zátěžových situací u adolescentů. In: TYRLÍK, Mojmir a kol.. *Zátěž v adolescenci*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-6042-5.

15. ŠMAHEL, David. Děti na internetu. In: ŠEVČÍKOVÁ, Anna a kol.. *Děti a dospívající online – Vybraná rizika používání internetu*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5010-1.
16. TYRLÍK, Mojmír. Zátěž – definice, dimenze. In: TYRLÍK, Mojmír a kol.. *Zátěž v adolescenci*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-6042-5.
17. VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8.
18. VAŠUTOVÁ, Mária. Identita. In: VAŠUTOVÁ, Mária, PANÁČEK, Michal a kol.. *Mezi dětstvím a dospělostí: vybrané kapitoly z psychologie adolescence*. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2013. ISBN 978-80-7464-125-1.
19. VAŠUTOVÁ, Mária. Periodizace adolescence. In: VAŠUTOVÁ, Mária, PANÁČEK, Michal a kol.. *Mezi dětstvím a dospělostí: vybrané kapitoly z psychologie adolescence*. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2013. ISBN 978-80-7464-125-1.
20. VAŠUTOVÁ, Mária. Vývojové úkoly a kognitivní změny. In: VAŠUTOVÁ, Mária, PANÁČEK, Michal a kol.. *Mezi dětstvím a dospělostí: vybrané kapitoly z psychologie adolescence*. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2013. ISBN 978-80-7464-125-1.
21. VAŠUTOVÁ, Mária. Vztahy adolescentů. In: VAŠUTOVÁ, Mária, PANÁČEK, Michal a kol.. *Mezi dětstvím a dospělostí: vybrané kapitoly z psychologie adolescence*. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2013. ISBN 978-80-7464-125-1.
22. VAŠUTOVÁ, Mária a GREGOR, René. Tělesný a sexuální vývoj v adolescenci. In: VAŠUTOVÁ, Mária, PANÁČEK, Michal a kol.. *Mezi dětstvím a dospělostí: vybrané kapitoly z psychologie adolescence*. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2013. ISBN 978-80-7464-125-1.
23. VAŠUTOVÁ, Mária a MORAVEC, Václav. Emocionalita a socializace. In: VAŠUTOVÁ, Mária, PANÁČEK, Michal a kol.. *Mezi dětstvím a dospělostí: vybrané kapitoly z psychologie adolescence*. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2013. ISBN 978-80-7464-125-1.
24. VYBÍRAL, Zdeněk. *Psychologie komunikace*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-387-1.
25. VYHNÁLKOVÁ, Pavla. *Základy pedagogiky volného času*. Olomouc: Agentura Gevak, 2013. ISBN 978-80-86768-73-1.

Elektronické zdroje

1. GUOGIENÈ, Ala, Petrulytè, Virginija. The relationships between adolescents' social emotional health and expression of empathy. *Social Pathology and Prevention* [online]. Roč. 4 (Dec 2018), č. 2: 11 – 24 [cit. 11.4.2021]. ISSN 2464-5885. Dostupné z: <https://spp.slu.cz/pdfs/spp/2018/02/02.pdf>.
2. Charakteristika Mikroregionu. *Mikroregion Krnovsko* [online]. 2016 [cit. 15.6.2021]. Dostupné z: <https://www.mikroregionkrnovsko.cz/mikroregion-krnovsko/>.
3. JANIŠ, Kamil, ml.. *Úvod do problematiky výzkumu I – základy kvantitativního výzkumu: pro studenty oboru Sociální patologie a prevence* [online]. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik, 2014 [cit. 11.7.2021]. Dostupné z: <http://elearning.fvp.slu.cz>.
4. KLIMUSOVÁ, Helena. *Testování hypotéz. Matematické a statistické metody pro psychology I* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2013 [cit. 11.7.2021]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1421/podzim2013/PSA_004/um/t06/predn06.pdf.
5. KOPECKÝ, Kamil. Proč vlastně děti realizují sexting?. *E-Bezpečí* [online]. 2014 [cit. 19.4.2021]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/rizikove-jevy-spojene-s-online-komunikaci/sexting/923-pro-vlastne-deti-realizuji-sexting>.
6. KOPECKÝ, Kamil, SZOTKOWSKI, René a KREJČÍ, Veronika. *Risks of Internet Communication IV* [online]. Olomouc: Palacky University in Olomouc, 2014 [cit. 19.4.2021]. ISBN 978-80-244-4105-4. Dostupné z: http://e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/doc_download/60-risks-of-internet-communication-iv.
7. NAPORA, Elżbieta. Skala Komunikowania się Adolescentów z Rówieśnikami (SKAR) – właściwości psychometryczne narzędzia szacującego zadowolenie z relacji z rówieśnikami. *Polskie Forum Psychologiczne* [online]. Roč. 24 (2019), č. 1: 57 – 58 [cit. 24.6.2021]. ISSN 1642-1043. Dostupné z: https://pfp.ukw.edu.pl/archive/article-full/414/napora_skala_komunikowania/.
8. TYLOVÁ, Václava, KUŽELOVÁ, Hana a PTÁČEK Radek. Emoční a sociální osamělost v etiologii a léčbě duševních poruch. *Časopis Psychiatrické společnosti ČLS JEP a Psychiatrické společnosti SLS. Čes a slov psychiatr* [online]. Roč. 110, č. 3, s. 151-157 [cit. 31.1.2021]. ISSN 1212-0383. Dostupné z: http://www.cspsihiatr.cz/dwnld/CSP_2014_3_151_157.pdf.

9. TikTok. *TikTok About* [online]. 2021 [cit. 1.2.2021]. Dostupné z: <https://www.tiktok.com/about?lang=cs>.

Seznam obrázků

Obrázek 1: Vizualizace důvodů pro provozování sextingu	24
Obrázek 2: Vizualizace oblasti Mikroregionu Krnovsko	25

Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled pohlaví u respondentů	29
Tabulka 2: Přehled věkového zařazení u respondentů dle ročníku studia	29
Tabulka 3: Přehled součinu pohlaví s věkovým zařazením respondentů	30
Tabulka 4: Přehled míry vnímání existence přátelského vztahu s vrstevníkem	31
Tabulka 5: Přehled míry vnímání otevřenosti komunikace s vrstevníkem.....	33
Tabulka 6: Přehled míry vnímání důvěryhodnosti u přijatého sdělení v komunikaci s vrstevníkem.....	34
Tabulka 7: Přehled míry existence vnímání obsahu sdělení v komunikaci s vrstevníkem..	36
Tabulka 8: Přehled míry ostychu tázání se na citlivé informace v komunikaci s vrstevníkem.....	37
Tabulka 9: Přehled míry existence důvěrných informací v komunikaci s vrstevníkem	39
Tabulka 10: Přehled míry vnímání neverbálních projevů jedince v komunikaci s vrstevníkem.....	40
Tabulka 11: Přehled míry komunikačního uspokojení v komunikaci s vrstevníkem	42
Tabulka 12: Přehled míry vnímání důvěry v komunikaci s vrstevníkem	43
Tabulka 13: Přehled míry projevování vlastních emocí v komunikaci s vrstevníkem	45
Tabulka 14: Přehled míry projevování nesouhlasu s následným přerušením komunikace v komunikaci s vrstevníkem	46
Tabulka 15: Přehled míry obezřetnosti vůči obsahu sdělení v komunikaci s vrstevníkem .	48
Tabulka 16: Přehled míry bezprostřednosti vůči obsahu sdělení v komunikaci s vrstevníkem.....	49
Tabulka 17: Přehled míry pocitu upřímné zpětné vazby v komunikaci s vrstevníkem	51
Tabulka 18: Přehled míry pocitu pochopení vůči sdělované situaci v komunikaci s vrstevníkem.....	52
Tabulka 19: Přehled míry vyhýbání se určitým tématům v komunikaci s vrstevníkem.....	54
Tabulka 20: Přehled míry důvěrnosti v komunikaci s vrstevníkem	55
Tabulka 21: Přehled míry otevřenosti ve vyjadřování pocitů v komunikaci s vrstevníkem	57
Tabulka 22: Přehled míry pocitu negativního chování v komunikaci s vrstevníkem.....	58
Tabulka 23: Přehled míry pocitu ukřivdění v komunikaci s vrstevníkem	60
Tabulka 24: Přehled míry pocitu možnosti upřímného vyjádření názorů v komunikaci s vrstevníkem.....	61
Tabulka 25: Přehled míry užívání sociálních sítí v komunikaci s vrstevníkem	63

Tabulka 26: Přehled míry sdílení fotografií a videozáznamů přes sociální sítě v komunikaci s vrstevníkem	64
Tabulka 27: Přehled míry sdílení intimních fotografií přes sociální sítě v komunikaci s vrstevníkem.....	66

Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník	1
Příloha 2: Originál polského dotazníku SKAR.....	8

Přílohy

Příloha 1: Dotazník

Každý z nás má svůj vlastní osobitý styl komunikace s ostatními. Nelze ho považovat za dobrý nebo špatný, protože je prostě jedinečný. S ohledem na to zkuste charakterizovat vztahy se svými vrstevníky. Za tímto účelem určete, do jaké míry následující tvrzení vystihují tyto vztahy.

Na stupnici 1–5 vyznačte stupeň souhlasu, nebo nesouhlasu, tj. nakolik daný výrok odpovídá vaší skutečné komunikaci s vrstevníkem, se kterým máte navázaný přátelský vztah (u každé otázky označte správné číslo s odpovídajícím tvrzením).

Vrstevníkem se rozumí člověk v podobném věku, jako jsme my. Dotazník je součástí výzkumného šetření bakalářské práce a zkoumá charakter vzájemných vztahů v komunikaci u dospívajících, a to především na území Mikroregionu Krnovsko.

1. Uveďte své pohlaví:

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- žena
- muž

2. Vyberte odpovídající:

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- žák/yně ZŠ - 8. ročník
- žák/yně ZŠ - 9. ročník
- student/ka SŠ - 1. ročník
- student/ka SŠ - 2. ročník
- student/ka SŠ - 3. ročník
- student/ka SŠ - 4. ročník

3. Mám přátelský vztah s některým ze svých vrstevníků.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

4. Mohu diskutovat se svým vrstevníkem, se kterým mám navázaný přátelský vztah v podstatě o všem (např. mohu mu sdělovat své názory, povídat si o kamarádství a také o intimních záležitostech, školních problémech, o vážných tématech jako třeba stimulanty) bez rozpaků a pocitu hanby.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

5. Někdy je pro mě těžké uvěřit všemu, s čím se mi on/ona svěřuje.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

6. Vždy mi dobře naslouchá, když mu/jí cokoli sděluji.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

7. Někdy se ho/jí ostýchám zeptat se na něco, co chci vědět (např. na jeho/její názory, na intimní záležitosti, školní problémy, citlivá, či vážná témata jako třeba stimulanty).

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

8. Často mi říká věci, o kterých bychom neměli/neměly mluvit (které by si měl/měla radši nechat pro sebe, jelikož se mi zdají citlivé).

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

9. Poznává, jak se cítím, aniž bych mu/jí to říkal/říkala.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

10. Naše konverzace mě naplňují.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

11. Kdybych byl/byla v obtížné situaci, mohl/mohla bych mu/jí o tom říct.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

12. Otevřeně vyjadřuji své pocity.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

13. Když máme rozdílné názory (dohadujeme se) řeším to tak, že s ním/ní přestanu komunikovat (místo pokračování v hádce prostě mlčím, nebo odcházím).

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

14. Jsem velmi opatrný/opatrná v tom co mu/jí říkám.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

15. Často říkám věci, o kterých bych se mu/jí neměl/neměla zmiňovat.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

16. Když se ho/jí na něco zeptám, mám pocit, že dostanu upřímnou odpověď.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

17. Snaží se pochopit můj názor (můj postoj).

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

18. V našich diskusích se vyhýbám některým tématům.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

19. Není pro mě obtížné diskutovat s ním/ní o svých problémech.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

20. Nemám žádné potíže otevřeně vyjádřit před ním/ní své všechny pocity, dokonce i ty nejhlubší.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

21. Otravuje mě a chová se často mrzutě.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

22. Cítím se dotčený/dotčená, když se na mě zlobí.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

23. Nemám pocit, že mohu před ním/ní vyjádřit své skutečné názory na některé záležitosti.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

24. Velkou část dne si píšeme přes sociální sítě.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

25. Přes internet si často zasíláme různé fotky a videa.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

26. Poslal/poslala jsem někdy intimní fotku skrze internet svému vrstevníkovi, který se mi líbí, nebo s ním/ní mám hlubší přátelský/partnerský vztah.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď.*

- 1 - naprosto nesouhlasím
- 2 - spíše nesouhlasím
- 3 - je pro mě těžké se rozhodnout
- 4 - spíše souhlasím
- 5 - zcela souhlasím

27. Napište, jaký způsob komunikace se svým vrstevníkem upřednostňujete (osobně/přes internet) a uveďte také proč.

Nápověda k otázce: *Odpověď: Upřednostňuji komunikaci s ním/ní ..., protože ....*

Priloha 2: Originál polského dotazníku SKAR

Załącznik

SKALA KOMUNIKOWANIA SIĘ ADOLESCENTÓW Z RÓWIEŚNIKAMI

Każdy z nas ma swój charakterystyczny styl porozumiewania się z innymi. Nie można go oceniać jako dobry czy zły, gdyż jest on po prostu niepowtarzalny. Mając to na względzie, spróbuj scharakteryzować swoje kontakty z rówieśnikami. W tym celu określ, w jakim stopniu poniższe twierdzenia odnoszą się do Twoich kontaktów. W miejscu kropek przy każdym pytaniu wpisz cyfrę, stosując następującą skalę ocen odnoszącą się do jakiegoś rówieśnika: 1 – całkowicie się nie zgadza; 2 – w zasadzie się nie zgadza; 3 – trudno mi się zdecydować; 4 – w zasadzie się zgadza; 5 – całkowicie się zgadza:

1. Mogę dyskutować z nim na temat różnych spraw (np. poglądów, przyjaźni, spraw intymnych, problemów szkolnych, używek) bez poczucia wstydu czy skrępowania .....
2. Czasami trudno mi wierzyć we wszystko, co mówi do mnie .....
3. Jest zawsze dobrym słuchaczem w rozmowie .....
4. Czasami obawiam się zapytać o coś (np. poglądy, przyjaźń, sprawy intymne, problemy szkolne, używki), czego chcę się dowiedzieć .....
5. Często mówi mi o sprawach, o których nie powinno się rozmawiać .....
6. Wie, co ja czuję bez pytania się o to .....
7. Jestem bardzo zadowolona ze sposobu, w jakim rozmawiamy ze sobą .....
8. Gdybym była w trudnej sytuacji, mogłabym o tym powiedzieć mu .....
9. Otwarcie okazuję moje uczucia .....
10. Gdy się nie zgadzamy (kłócimy), bojkotuję go przez nieodzywanie się .....
11. Jestem bardzo ostrożna w tym, co mówię .....
12. Często mówię rzeczy, o których nie powinnam wspominać .....
13. Gdy o coś pytam, otrzymuję uczciwe odpowiedzi .....
14. Stara się rozumieć mój punkt widzenia .....
15. Są tematy, których unikam w dyskusjach .....
16. Nie sprawia mi trudności dyskusowanie o moich problemach .....
17. Nie sprawia mi żadnych trudności otwarte wyrażanie wszystkich nawet najgłębszych moich uczuć .....
18. Zawraca mi głowę i zrzędzi .....
19. Obraża mnie, gdy jest na mnie zły .....
20. Nie czuję, abym mogła wyrazić swoje prawdziwe poglądy na niektóre sprawy .....

Objaśnienia interpretacyjne

Podskala Otwartości: 1, 3, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 16, 17.

Podskala Trudności: 2, 4, 5, 10, 11, 12, 15, 18, 19, 20.

Wynik podskal to suma punktów za poszczególne twierdzenia, który zawiera się w przedziale 10–50.

Korzystanie ze skali wymaga stosowania zasad dobrych obyczajów nauki.